

Diplomová práce

Zhodnocení zvolených účetních metod a jejich vliv na účetní výkazy vybraného podniku v oblasti mezinárodního obchodu

Studijní program:

N0413A050007 Podniková ekonomika

Studijní obor:

Marketing a mezinárodní obchod

Autor práce:

Bc. Kristýna Hladíková

Vedoucí práce:

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Liberec 2024

Zadání diplomové práce

Zhodnocení zvolených účetních metod a jejich vliv na účetní výkazy vybraného podniku v oblasti mezinárodního obchodu

<i>Jméno a příjmení:</i>	Bc. Kristýna Hladíková
<i>Osobní číslo:</i>	E22000566
<i>Studijní program:</i>	N0413A050007 Podniková ekonomika
<i>Specializace:</i>	Marketing a mezinárodní obchod
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra financí a účetnictví
<i>Akademický rok:</i>	2023/2024

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů diplomové práce a vytvoření přehledu české legislativy a vybraných mezinárodních účetních standardů (IFRS a US-GAAP). Teoretický souhrn účetních metod, účetní závěrky a jejích součástí s parciálním zaměřením na rozdíly mezi českou legislativou a standardy IFRS.
2. Charakteristika vybraného podniku v oblasti mezinárodního obchodu.
3. Komparativní analýza jednotlivých metod oceňování pohledávek a závazků v cizí měně a řešení problematiky kurzových rozdílů.
4. Komparace způsobů pořízení a oceňování dlouhodobého hmotného majetku v ČR a v členském státě EU včetně problematiky jeho odpisování.
5. Závěrečné zhodnocení zvolených metod a jejich dopadu na účetní výkazy a doporučení vhodných účetních metod pro vybraný podnik mezinárodního obchodu.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

min. 65 normostran

tištěná/elektronická

čeština

Seznam odborné literatury:

- RYNEŠ, Petr, 2023. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: Průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2023*. 23. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-379-0.
- DVOŘÁKOVÁ, Dana, 2022. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 6. vyd. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-1085-7.
- BŘEZINOVÁ, Hana, 2023. *Rozumíme účetní závěrce podnikatelů*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-672-3.
- BRYCHTA, Ivan; MIROSLAV BULLA; IVANA KUCHAROVÁ; IVANA PILAROVÁ; YVETTA PŠENKOVÁ et al., 2023. *Účetnictví podnikatelů 2023*. 20. vyd. Praha: Wolters Kluwer. Meritum. ISBN 978-80-7676-641-9.
- ALEXANDER, David a CHRISTOPHER NOBES, 2020. *Financial Accounting: an International Introduction*. 7th ed. Hoboken: Pearson. ISBN 978-1-292-29583-1.
- SICILIANO, Gianfranco, 2019. Has IFRS Enhanced Accounting Uniformity? online. *Accounting in Europe*, vol. 16, no. 3, s. 313–339. ISSN 1744-9480. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/17449480.2019.1632468>.

Vedoucí práce:

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Datum zadání práce:

1. listopadu 2023

Předpokládaný termín odevzdání: 31. srpna 2025

L.S.

doc. Ing. Aleš Kocourek, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
garant studijního programu

V Liberci dne 1. listopadu 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Zhodnocení zvolených účetních metod a jejich vliv na účetní výkazy vybraného podniku v oblasti mezinárodního obchodu

Anotace

Práce hodnotí zvolené účetní metody a jejich vliv na účetní výkazy vybraného podniku v oblasti mezinárodního obchodu. Cílem je najít optimální účetní metody, které by zlepšily cashflow firmy a snížily celkové náklady. Teoretická část práce nabízí literární rešerši týkající se jednotlivých účetních metod a také účetní závěrky v porovnání českých účetních standardů a mezinárodních účetních standardů IFRS. Praktická část rozebírá účetní metody používané vybraným podnikem s dalšími účetními metodami, a to v oblasti oceňování pohledávek a závazků v cizí měně a v oblasti oceňování a pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Závěrem celé práce jsou jednotlivé účetní metody porovnány a zhodnoceny a jsou z nich vybrány ty varianty, které podniku přinesou největší úspory v dotčených oblastech. Výsledky jsou demonstrovány též na položkách účetních výkazů a to ve stávajícím stavu a po aplikaci navržených řešení.

Klíčová slova

IFRS, oceňování, pořízení, rozvaha, účetní výkazy, účetní metody, výkaz zisku a ztráty, výsledovka

Comparison of Chosen Accounting Methods and Their Impact on Annual Accounts on Selected Company of International Trade

Annotation

The thesis evaluates accounting methods and their impact on annual accounts on selected company of international trade. The analysis tries to find the optimal accounting methods, which would improve cashflow of the chosen company and lower its total costs. In the theoretical part of the thesis is shown the literature review of the particular accounting methods, furthermore the annual accounts according to domestic GAAP are compared to IFRS standards at the end of theoretical part of the thesis. The practical part analyses the accounting methods of the chosen company with other variants of accounting methods, specifically in valuation of receivables and obligations quantified in foreign currency. Also the practical part talks about accounting methods in acquisition and valuation of non-current tangible assets. At the end of the thesis there is a comparison of all described accounting methods, where the most optimal are chosen to be recommended to the company. The annual accounts using the current accounting methods are compared to annual account using the accounting methods chosen to be the optimal.

Key Words

IFRS, valuation, acquisition, balance sheet, annual accounts, accounting methods, income statement

Obsah

Seznam obrázků	11
Seznam tabulek	13
Seznam použitých zkratk, značek a symbolů	15
Úvod	16
1 Česká a mezinárodní legislativa v oboru účetnictví	17
1.1 Česká legislativa	17
1.2 Mezinárodní účetní standardy	20
1.2.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví	20
1.2.2 Americké všeobecně uznávané účetní principy	22
2 Účetní metody	24
2.1 Oceňování závazků a pohledávek v cizí měně.....	24
2.2 Pořízení a oceňování dlouhodobého hmotného majetku.....	26
2.2.1 Oceňování dlouhodobého hmotného majetku.....	27
2.2.2 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku prostřednictvím leasingu ..	27
2.2.3 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku na fakturu.....	30
2.2.4 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku prostřednictvím úvěru.....	31
3 Účetní závěrka	32
3.1 Účetní uzávěrka	33
3.2 Součásti účetní závěrky.....	34
3.2.1 Rozvaha a Výkaz zisku a ztráty.....	37
3.2.2 Příloha k účetní závěrce.....	38
3.2.3 Výkaz o peněžních tocích (Cash flow)	39
3.2.4 Přehled o změnách vlastního kapitálu	40
3.2.5 Výroční zpráva	40
4 Charakteristika vybraného podniku a oceňování závazků a pohledávek v cizí měně	42
4.1 Charakteristika vybraného podniku	42
4.2 Oceňování závazků v cizí měně.....	44
4.2.1 Oceňování závazků denním kurzem ČNB	44
4.2.2 Oceňování závazků týdenním pevným kurzem	46
4.2.3 Oceňování závazků měsíčním pevným kurzem	48
4.2.4 Oceňování závazků v cizí měně podle IFRS.....	50

4.3 Oceňování pohledávek v cizí měně.....	51
4.3.1 Oceňování pohledávek denním kurzem ČNB	51
4.3.2 Oceňování pohledávek týdenním pevným kurzem	54
4.3.3 Oceňování pohledávek měsíčním pevným kurzem.....	57
4.3.4 Oceňování pohledávek v cizí měně podle IFRS.....	60
5 Pořízení a oceňování osobního automobilu.....	61
5.1 Pořízení osobního automobilu na fakturu	62
5.1.1 Pořízení osobního automobilu na fakturu v České republice.....	63
5.1.2 Pořízení osobního automobilu na fakturu v Německu	67
5.2 Pořízení osobního automobilu na úvěr.....	71
5.3 Pořízení osobního automobilu na operativní leasing.....	77
5.4 Porovnání metod pořízení osobního automobilu	79
6 Porovnání účetní závěrky a závěrečná doporučení.....	81
6.1 Porovnání rozvahy.....	85
6.2 Porovnání výkazu zisku a ztráty	87
6.3 Závěrečná doporučení pro vybraný podnik	89
Závěr.....	91
Seznam použité literatury	93
Seznam příloh	96

Seznam obrázků

Obrázek 1: Graf vývoje denních kurzů České národní banky 1	82
Obrázek 2: Graf vývoje denních kurzů České národní banky 2	83

Seznam tabulek

Tabulka 1: České účetní standardy.....	18
Tabulka 2: Účetní jednotky podle velikosti.....	35
Tabulka 3: Rozsah vypracování účetní závěrky podle velikosti účetní jednotky	36
Tabulka 4: Oceňování závazků denním kurzem České národní banky	44
Tabulka 5: Oceňování závazků týdenním pevným kurzem.....	47
Tabulka 6: Oceňování závazků měsíčním pevným kurzem	49
Tabulka 7: Oceňování pohledávek denním kurzem České národní banky.....	52
Tabulka 8: Oceňování pohledávek týdenním pevným kurzem.....	55
Tabulka 9: Oceňování pohledávek měsíčním pevným kurzem.....	58
Tabulka 10: Pořízení na fakturu (CZ) - rovnoměrné odpisování.....	63
Tabulka 11: Pořízení na fakturu (CZ) - zrychlené odpisování	64
Tabulka 12: Pořízení na fakturu (CZ) - náklady v prvním roce	65
Tabulka 13: Pořízení na fakturu (CZ) - náklady v dalších letech.....	65
Tabulka 14: Pořízení na fakturu (CZ) - účtování v prvním roce.....	66
Tabulka 15: Pořízení na fakturu (CZ) - účtování v dalších letech.....	67
Tabulka 16: Pořízení na fakturu (DE) - odpisový plán	68
Tabulka 17: Pořízení na fakturu (DE) - náklady v prvním roce.....	68
Tabulka 18: Pořízení na fakturu (DE) - náklady v dalších letech	69
Tabulka 19: Pořízení na fakturu (DE) - přepoččet z EUR na CZK	70
Tabulka 20: Pořízení na fakturu (DE) - účtování v prvním roce.....	70
Tabulka 21: Pořízení na fakturu (DE) - účtování v dalších letech.....	71
Tabulka 22: Pořízení na úvěr - odpisový plán	72
Tabulka 23: Pořízení na úvěr – výdaje a náklady v prvním roce	72
Tabulka 24: Pořízení na úvěr - náklady v dalších letech.....	73
Tabulka 25: Pořízení na úvěr - účtování splátek v jednotlivých letech.....	74
Tabulka 26: Pořízení na úvěr - účtování v prvním roce.....	75
Tabulka 27: Pořízení na úvěr - účtování v dalších letech.....	75
Tabulka 28: Pořízení na operativní leasing – náklady v prvním roce	77
Tabulka 29: Pořízení na operativní leasing - účtování v prvním roce	78
Tabulka 30: Účtování leasingu podle IFRS	78
Tabulka 31: Porovnání způsobů pořízení z hlediska výdajů	79
Tabulka 32: Porovnání způsobů pořízení z hlediska nákladů.....	80

Tabulka 33: Operativní leasing na 36 měsíců.....	80
Tabulka 34: Kurzové rozdíly - porovnání dle způsobu oceňování.....	82
Tabulka 35: Pořízení osobního automobilu – porovnání dle nákladů	84
Tabulka 36: Porovnání rozvahy v tis. Kč, rok 2023.....	86
Tabulka 37: Porovnání výkazu zisku a ztráty v tis. Kč, rok 2023	88

Seznam použitých zkratek, značek a symbolů

CP	Cenné papíry
ČÚS	České účetní standardy
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
FO	Fyzická osoba
IASC	Výbor pro mezinárodní účetní standardy
IASB	Rada pro mezinárodní účetní standardy
IAS	Mezinárodní účetní standardy
IFRIC	Interpretace mezinárodních standardů účetního výkaznictví
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
MÚJ	Malá účetní jednotka
NOZ	Nový občanský zákoník
NÚR	Národní účetní rada
PO	Právnícká osoba
SIC	Stálý interpretační výbor
ÚJ	Účetní jednotka
US-GAAP	Americké všeobecně uznávané účetní principy
ÚZ	Účetní závěrka
VH	Výsledek hospodaření
VPU	Prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví č. 500/2002 Sb.
VZaZ	Výkaz zisku a ztráty
ZoÚ	Zákon o účetnictví

Úvod

Tématem práce je zhodnocení zvolených účetních metod a jejich vliv na účetní výkazy vybraného podniku v oblasti mezinárodního obchodu, ve zkratce se tedy jedná o volbu optimálních účetních metod pro konkrétní mezinárodní podnik na základě jejich dopadu na účetní výkazy.

Pro vypracování práce byly jako výzkumné metody použity literární rešerše a hloubkový rozhovor s jednatelem vybraného podniku, který byl využit pro doplnění získaných dat v praktické části. Cílem práce je vytvořit snadno srozumitelný přehled jednotlivých účetních metod v určitých oblastech účetnictví a srovnat tyto účetní metody z hlediska výše nákladů, výdajů a jejich dopadu na účetní výkazy. Dílčím cílem je navržení potenciálního zlepšení finančního zdraví podniku na základě doporučení optimálních účetních metod s důrazem na úsporu ročních nákladů.

První výzkumnou otázkou je: Je podle zákona pro vybraný podnik možné využívat mezinárodní standardy IFRS, pokud ano, je to pro vybraný podnik výhodné? Druhá výzkumná otázka je následující: Pokud by vybraný podnik využíval funkční měnu, vyřešilo by to riziko kurzových rozdílů? Třetí výzkumná otázka je: Jaký způsob pořízení majetku je pro vybraný podnik nejvýhodnější z hlediska úspory nákladů?

Teoretická část práce se zabývá legislativou v účetnictví, konkrétně se jedná o přehled české legislativy a mezinárodních standardů US-GAAP a IFRS. Dále teoretická část obsahuje výčet jednotlivých účetních metod, kde jsou porovnány české standardy a mezinárodní standardy IFRS. Teoretická část také popisuje účetní závěrku a operace jí předcházející opět z pohledu českých a mezinárodních účetních standardů.

Součástí praktické části je charakteristika vybraného podniku, dále také komparace metod spojených s oceňováním pohledávek a závazků v cizí měně včetně problematiky kurzových rozdílů. Další komparace se pak týká pořízení a oceňování dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně osobního automobilu. Praktická část je zakončena výběrem optimální účetní metody v rámci vybraných oblastí a porovnání účetních výkazů při použití účetních metod, které využívá vybraný podnik, a po aplikaci navržených účetních metod.

1 Česká a mezinárodní legislativa v oboru účetnictví

Legislativa upravující účetnictví se v mezinárodním prostředí oproti českým zákonům výrazně liší. Hlavními rozdíly je především odlišný důraz na jednotlivé součásti účetní závěrky a jednotlivé účetní metody. Zatímco česká legislativa apeluje na konkrétní a velice detailní metodiku účtování, zahraniční standardy se soustředí na strukturu majetku a peněžních zdrojů a požadují velké množství analytických informací především v účetní závěrce (Dvořáková, 2022), jednotlivé rozdíly budou detailně popsány v následující kapitole.

1.1 Česká legislativa

V ČR je účetnictví upraveno třemi základními předpisy, a to zákonem o účetnictví (č. 563/1991 Sb.), prováděcí vyhláškou k zákonu o účetnictví č. 500/2002 Sb. a Českými účetními standardy. Kromě těchto základních předpisů má na účetnictví vliv také mnoho dalších zákonů a vyhlášek. Příkladem takových zákonů je například zákon o daních z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty, zákon o rezervách a mnoho dalších.

Zákon o účetnictví (dále jen ZoÚ) je nejzákladnějším právním předpisem, který se účetnictví týká. Upravuje především podmínky související s vedením účetnictví, ale detailně neupravuje metodiku účtování. K tomuto účelu jsou vydány české účetní standardy, které přímo upravují jednotlivé oblasti účetnictví a jeho metodiku (Ryneš, 2023). Ve stručnosti zákon vymezuje následující:

- účetní jednotky (včetně kategorií),
- předmět účetnictví a účetní období,
- jednoduché účetnictví a podmínky jeho použití,
- podvojný účetnictví a povinnosti vedení účetnictví,
- účetní metody,
- účetní knihy (včetně jejich uzavírání a otevírání),
- účetní doklady, účetní záznamy a jejich archivace,
- směrná účtová osnova a účtový rozvrh,
- inventarizace,

- účetní závěrka (plný i zkrácený rozsah),
- pravidla pro oceňování,
- sankce spojené s nedodržením zákona o účetnictví a další (Ryneš, 2023).

Vyhláška pro podnikatele, tedy prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví č. 500/2002 Sb. (dále jen VPU), navazuje na ZoÚ a je mu podřízená. Týká se účetních jednotek, které vedou podvojný účetnictví (Brychta et al., 2023), což jsou právnické osoby se sídlem na území ČR, fyzické osoby zapsané v obchodním rejstříku, zahraniční právnické osoby podnikající na území ČR a svěřenecké fondy podle Nového občanského zákoníku (dále jen NOZ) (Ryneš, 2023). VPU tedy popisuje metodiku podvojného účetnictví a to například v oblasti účetní závěrky, směrné účtové osnovy nebo oceňování (Ryneš, 2023). Tato konkrétní vyhláška není jedinou vyhláškou, která na ZoÚ navazuje, pro potřeby této práce je však nejdůležitější. VPU je stejně jako ZoÚ pravidelně revidována a novelizována v souladu se změnami v jednotlivých zákonech, například v zákoně o daních z příjmů, v zákoně o DPH nebo v samotném ZoÚ.

České účetní standardy (dále jen ČÚS) popisují jednotlivé metody a postupy účtování a vydává je Ministerstvo financí ČR na základě § 36 ZoÚ (Ryneš, 2023). V současné době je ČÚS celkem 22 a každý z nich popisuje jinou problematiku s tím, že popisuje také konkrétní souvztažnosti. Jednotlivé ČÚS jsou vyjmenovány v tabulce č. 1, která podle číselné řady uvádí 23 ČÚS s tím, že standard číslo 10 byl zrušen.

Tabulka 1: České účetní standardy

001	Účty a zásady účtování na účtech
002	Otevírání a uzavírání účetních knih
003	Odložená daň
004	Rezervy
005	Opravné položky
006	Kursový rozdíl
007	Inventarizační rozdíl a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob
008	Operace s cennými papíry a podíly
009	Deriváty (obsahuje odkaz na VPU)
010	Zvláštní operace s pohledávkami – aktuálně je zrušen

011	Operace s podnikem
012	Změny vlastního kapitálu
013	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
014	Dlouhodobý finanční majetek
015	Zásoby
016	Krátkodobý finanční majetek, peněžní prostředky a krátkodobé závazky k úvěrovým institucím
017	Zúčtovací vztahy
018	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
019	Náklady a výnosy
020	Konsolidace
021	Vyrovnání, nucené vyrovnání, konkurs a likvidace
022	Inventarizace majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby
023	Přehled o peněžních tocích

Zdroj: Brychta et al., 2023, str. 13

Je mnoho dalších zákonů, které přímo ovlivňují vyhlášky a ČÚS, a to je například zákon o obchodních korporacích, nový občanský zákoník, zákon o dani z příjmů, zákon o DPH, zákon o rezervách a další. Kromě jednotlivých zákonů mohou účetní jednotky využít také interpretace Národní účetní rady (dále jen NÚR), kterých je v současné době schváleno na 47, NÚR však nesmí interpretovat daňovou problematiku (Brychta et al., 2023). Tyto interpretace nejsou podzákonými předpisy a je třeba je užívat v souladu s předmluvou od NÚR, aby nebyly v rozporu s českými účetními předpisy (Brychta et al., 2023).

1.2 Mezinárodní účetní standardy

Mezinárodní účetní standardy prošly dost zásadním vývojem, nejvýznamnějšími představiteli jsou Americké všeobecně uznávané účetní principy (dále jen US-GAAP) a Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (dále jen IFRS). Oba druhy mezinárodních účetních standardů podporují globalizační procesy a usnadňují vzájemnou porovnatelnost účetních a finančních výkazů (Nguyen et al., 2023). Rozdílnost jednotlivých standardů definuje Březinová (2023, s. 17) takto:

„Mezi základní znaky, jimiž se od sebe odlišují účetní systémy ve světě, patří:

- *vymezení okruhu uživatelů účetních výkazů,*
- *míra regulace účetnictví,*
- *řešení vztahu mezi účetnictvím a daněmi,*
- *vykazování daně ze zisku,*
- *stupeň uplatňování opatrnosti při vykazování výsledku hospodaření běžného roku,*
- *volba oceňovacích veličin, zejména rozsah a způsob uplatňování historických cen,*
- *snaha o zohlednění inflace a způsob jejího zohlednění.“*

Konsolidující účetní jednotky a účetní jednotky, které emitují cenné papíry obchodovatelné na regulovaném trhu v některém ze členských států EU, musí pro účtování a sestavení účetní závěrky používat mezinárodní účetní standardy podle práva EU (Brychta et al., 2023).

1.2.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (dále jen IFRS) jsou důležitou součástí nejen evropské, ale také mezinárodní účetní legislativy. Tyto mezinárodní účetní standardy začaly vznikat v druhé polovině 20. století a staly se základem pro tvorbu účetnictví v mnoha světových zemích a nadnárodních korporacích (Březinová, 2023).

Podle Rady pro mezinárodní účetní standardy (IASB - International Accounting Standards Board) jsou IFRS definovány jako standardy představující soubor globálně akceptovatelných standardů pro přípravu finančních a účetních výkazů (Bathla et al., 2024). Ačkoliv se jedná o obecně uznávané mezinárodní standardy (Levy, 2023), jsou velice důležité také pro harmonizaci účetnictví ve státech Evropské unie, která se snaží také o harmonizaci daňové politiky, jež s účetnictvím úzce souvisí. Více než 80 zemí včetně USA a států Evropské unie povoluje použití IFRS u malých a středních podniků (CPAJ, 2023).

V roce 2002 bylo Radou a Evropským parlamentem rozhodnuto o používání mezinárodních účetních standardů s cílem harmonizace účetnictví (Březinová, 2023). Ze začátku byly vydávány mezinárodní účetní standardy pod názvem Mezinárodní účetní standardy (IAS - International Accounting Standards) po vzniku Rady pro mezinárodní účetní standardy (IASB - International Accounting Standards Board), která nahradila Výbor pro tvorbu mezinárodních účetních standardů (IASC - International Accounting Standards Committee), začaly být vydávány nové standardy pod názvem Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS - International financial Reporting Standards), které jsou vykládány pomocí Interpretací mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRIC - International Financial Reporting Interpretations Committee) (Dvořáková, 2022). Původních standardů IAS je v platnosti v tuto chvíli 28, zatímco IFRS je pouze 17 (Bathla et al., 2024), 1. 1. 2027 vstoupí v platnost IFRS 18, které by mělo nahradit IAS 1, jež upravuje problematiku účetních výkazů (Deloitte, 2024). Oba druhy mezinárodních standardů se zaměřují na účetní jednotky s cennými papíry evidovanými na veřejném kapitálovém trhu (Březinová, 2023). Účetní závěrka by podle IAS/IFRS měla obsahovat rozvahu, výkaz zisků a ztrát a výkaz o úplném výsledku hospodaření, výkaz o změnách vlastního kapitálu, výkaz o peněžních tocích a komentář (Březinová, 2023).

Jednotlivé rozdíly mezi IFRS a českými účetními standardy budou blíže popsány u jednotlivých účetních metod, stručně se ale dá zhodnotit, že IFRS má mnohem volnější rámec než české účetní standardy, které určují také předkontaci účtování. Mezi jednu z priorit, které ale IFRS naopak řeší více do detailů, je oceňování aktiv a pasiv, kde se objevuje úplně jiný přístup než u českých účetních standardů, nebo také klade větší důraz na vypracování Přílohy k účetní závěrce (v IFRS je to

„Komentář k účetním výkazům“). IFRS standardy jsou každý rok revidovány a znovu vydávány v aktualizované podobě a snaží se směřovat k hlubší harmonizaci účetních standardů v mezinárodním obchodním prostředí, ale také k usnadnění vedení účetnictví například pro nadnárodní společnosti. IFRS zvyšují jednotu finančních výkazů v rámci jedné země i mezi jednotlivými zeměmi (Siciliano, 2019). Obecně řečeno se dá říct, že IFRS je určitý koncept podporující udržitelné účetnictví, které má snahu minimalizovat ztráty i rizika a maximalizovat porovnatelnost jednotlivých firem v rámci celého světa (Anders, 2023).

Implementace IFRS určitým státem může být provedena buď přímou, nebo nepřímou metodou, kde přímá metoda představuje převzetí IFRS v jejich originální podobě jako součást vlastní legislativy, což umožňuje použití těchto standardů jakýmkoliv podnikem dané země (Bathla et al., 2024). Nepřímá metoda zavedení IFRS je převzetí IFRS s ohledem na vlastní účetní standardy, je to postupná úprava vlastních standardů, která by v konečném důsledku měla dojít stejného výsledku jako přímá metoda, tedy přijetí IFRS v jejich nezměněné plné podobě (Bathla et al., 2024). Co se týče například České republiky a jejích sousedů, bylo prokázáno, že stav na burzách v Praze a Budapešti se po zavedení IFRS zlepšil především díky zvýšení porovnatelnosti jednotlivých firem v rámci účetních a finančních výkazů vypracovaných podle IFRS (Závodný a Procházka, 2023).

1.2.2 Americké všeobecně uznávané účetní principy

Americké všeobecně uznávané účetní principy (dále jen US-GAAP) byly na rozdíl od standardů IFRS původně tvořeny pouze jako národní účetní standardy, a to konkrétně pro USA (Dvořáková, 2022). Mezinárodní význam ekonomiky USA je však tak velký, že se tyto standardy postupně stejně jako americký dolar začaly používat mezinárodně. US-GAAP lze rozdělit na tři části: fundamentální postuláty, ucelený teoretický základ a účetní standardy, všechny tyto části se do své nynější podoby začaly dostávat po pádu newyorské burzy v roce 1929 (Březinová, 2023). Fundamentální postuláty obsahují například koncept účetních jednotek, předpoklad stability dolaru, oceňování peněžní jednotkou a další, zatímco ucelený teoretický základ vymezuje účetní výkazy, jejich elementy a kritéria zařazení položek do výkazů (Březinová, 2023).

Fundamentální postuláty se konkrétněji skládají ze základních předpokladů a základních zásad a principů, které jsou dost podobné zásadám a předpokladům zobrazeným v českých účetních standardech. Ucelený teoretický základ určuje cíle účetních výkazů, kvalitativní požadavky na účetní výkazy, vymezuje základní prvky účetních výkazů atd. (Březinová, 2023).

US-GAAP používá při sestavování účetní závěrky především akciová společnost, jejíž akcie jsou obchodovatelné veřejně, účetnictví si však může podnik vést, jak uzná za vhodné (Březinová, 2023). Ostatní účetní jednotky sice nejsou povinny používat v účetnictví US-GAAP standardy, ale často jsou nuceny tak učinit, protože je to podmínka například od banky, dodavatele, daňového poradce a dalších subjektů (Březinová, 2023).

US-GAAP a IFRS standardy jsou vůči sobě do jisté míry tolerantní, ale přechod z jednoho na druhý může být poměrně náročná operace. Například US-GAAP přímo nespécifikuje, jaké kroky musí podniknout organizace, která tyto standardy poprvé adaptuje při přechodu z jiných účetních standardů (Levy, 2023). Rozdíly mezi US-GAAP a IFRS nutí účetní jednotky upravovat způsob a metody účtování, hlavní rozdíly jsou hlavně v účtování a oceňování výnosů, metodách oceňování zásob, účetní závěrce a jejích výkazech a dalších (Saleh et al., 2020). Hodnotová relevance u firem, které operují pod US-GAAP, je podle některých studií vyšší, než u firem aplikujících IFRS, ačkoliv díky mezinárodnímu zavádění IFRS se celkově zvýšila porovnatelnost mezi firmami používajícími US-GAAP vůči firmám používajícím IFRS (Barth et al., 2012). Využití IFRS u amerických firem je také do velké míry určené tím, kdo předsedá Vládní komisi pro regulaci prodeje cenných papírů (SEC – Security and Exchange Commission), neboť jeho názor silně ovlivňuje postoj USA jako celku k IFRS (Becker et al., 2023). Dalším aspektem rozdílnosti těchto dvou mezinárodních standardů je také fakt, že IFRS je založené na zásadách (tedy mluví o některých skutečnostech dost obecně), kdežto US-GAAP stojí na konkrétních pravidlech zpracování účetnictví, stejně jako například české účetní standardy, které přesně popisují, jak konkrétně jednotlivé účetní případy účtovat (Prather-Kinsey et al., 2018).

2 Účetní metody

Účetní metody podléhají jednomu zásadnímu pravidlu a to, že je není možné v průběhu účetního období nebo například po dobu životnosti majetku měnit. Příliš časté změny účetních metod mezi účetními obdobími není příliš doporučováno, protože převod z jedné účetní metody na jinou je doprovázen častou chybovostí. Účetní metody je také do jisté míry nutné popsat v Příloze k účetní závěrce, která popisuje skutečnosti s účetní závěrkou přímo či nepřímo související. Její součástí je například odpisový plán, způsoby oceňování majetku, způsoby účtování zásob a další skutečnosti, které mají zásadní vliv na účtování.

Z hlediska IFRS jsou rozdíly především v účetní závěrce, oceňování majetku, účtování hmotného a nehmotného majetku, dále účtování zásob, tvorba rezerv atd. (Brychta et al., 2023). Jednotlivé rozdíly týkající se konkrétně oceňování závazků a pohledávek v cizí měně a pořízení a oceňování dlouhodobého hmotného majetku jsou blíže popsány u konkrétních účetních metod v jednotlivých oddílech.

2.1 Oceňování závazků a pohledávek v cizí měně

Pohledávky a závazky v českých korunách jsou většinou oceňovány jmenovitou hodnotou, případně hodnotou reálnou, pokud tak stanoví některý zvláštní právní předpis (Brychta et al., 2023). Do roku 2023 měly všechny účetní jednotky povinnost vést účetnictví v českých korunách podle ZoÚ (Ryneš, 2023), od 1. 1. 2024 mají však všechny účetní jednotky možnost vybrat si tzv. funkční měnu, což je měna ekonomického prostředí, ve které účetní jednotka primárně působí (ZoÚ, 2024). Tato novela zákona evidentně vychází z IFRS, které jsou implementovány do zákonů EU, a tím pádem také postupně vstupují do účetních standardů členských zemí, které se zavázaly k implementaci evropské legislativy do vlastní legislativy (AION CZ, 2024). V případě, že účetní jednotka vede účetnictví v českých korunách, je nutné přepočítání cizí měny na české koruny podle kurzů stanovených ČNB a účetní jednotka si stanoví pravidla pro výběr kurzu, buď pomocí vnitřní směrnice zvolí pevný kurz používaný předem stanovené časové období, nebo použije aktuální kurz ke dni vzniku či zániku pohledávky či závazku (Ryneš, 2023). Výše uvedené způsoby přepočtu mohou být účetní jednotkou používány v případě

vzniku pohledávky či závazku. K rozvahovému dni, tedy v případě, že pohledávka či závazek ještě nejsou zaplacený, je nutné použít aktuální kurz vyhlášený ČNB přímo v rozvahový den a tímto způsobem zjistit případné kurzové rozdíly, který je účetní jednotka povinna vyrovnat pomocí účtů 563 - *Kurzové ztráty*, respektive 663 - *Kurzové zisky*. Podobný postup je uplatňován ve chvíli, kdy jsou pohledávka či závazek zaplacený, v takovém případě účetní zvolí pro ocenění takový způsob oceňování, který si účetní jednotka stanovila pomocí vnitřní směrnice.

Jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly, volba účetní metody, kterou je v tomto případě také volba způsobu ocenění pohledávek a závazků v cizí měně, musí být komunikována prostřednictvím vnitřní účetní směrnice nebo jiného vnitřního předpisu. Také změna pevného kurzu musí být provedena pomocí vnitřního předpisu (Brychta et al., 2023). Pro vyhnutí se chybám, je dobré používat stejný způsob oceňování v průběhu celého účetního období. Účetní jednotka má samozřejmě nárok na změnu pevného kurzu především ve chvíli, kdy dojde k výrazné devalvaci či revalvaci měny (ZoÚ, 2024). Je nutné zmínit, že ke kurzovým rozdílům může dojít také během účetního období, konkrétně se jedná o rozdíl přepočtu v den vzniku pohledávky či závazku a v den jejich zaplacení (Ryneš, 2023). Kurzové rozdíly jsou jedním z rizik obchodování v cizí měně, jejich dopady však nejsou tak zásadní jako volba jiných účetních metod. Podnik ve chvíli volby metody musí zhodnotit, jak velké procento závazků a pohledávek eviduje v cizí měně, a snažit se zmírnit dopady kurzových rozdílů.

Normy IFRS mají zásadně odlišný přístup k oceňování pohledávek, závazků, hmotného a nehmotného majetku a dalších aktiv a pasiv. IFRS rozděluje finanční nástroje včetně závazků a pohledávek do tří skupin:

- FVTPL (at Fair Value Through Profit and Loss) – aktiva k obchodování (pro tuto kapitolu nepodstatná),
- AC (at Amortised Costs) – aktiva a pasiva držaná do splatnosti (krátkodobé pohledávky a závazky),
- FVOCI (at Fair Value through Other Comprehensive Income) – finanční aktiva určená k prodeji (Brychta et al., 2023).

Krátkodobé a dlouhodobé závazky a pohledávky jsou tedy podle standardů IFRS přeceňovány v tzv. amortizovaných nákladech, tedy současných hodnotách při použití efektivní úrokové sazby (Brychta et al., 2023).

Co se týče kurzových rozdílů, mají standardy IFRS lehce odlišný pohled, konkrétně jsou upraveny standardem IAS 21 (Dvořáková, 2022). Tento standard účetní jednotce umožňuje zvolit funkční měnu, která nemusí být totožná s oficiální měnou země, kde podnik podniká a od 1. 1. 2024 je tato problematika ukotvena také v české legislativě (ZoÚ, 2024). Funkční měna by měla vyjadřovat převážnou část peněžních transakcí podniku a zachycuje jednotlivé transakce v účetnictví podniku (Dvořáková, 2022). Kromě měny funkční může podnik volit také měnu vykazování, která se používá v případě výkazů, které jsou složeny z několika účetních jednotek s různými funkčními měnami (Závodný a Procházka, 2023).

2.2 Pořízení a oceňování dlouhodobého hmotného majetku

Dlouhodobý hmotný majetek (dále jen DHM) je definován jako majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok, jedná se především o pozemky, stavby, hmotné movité věci a jejich soubory a další. Předmětem této práce bude především pořízení osobního automobilu, což je dlouhodobý hmotný movitý majetek. Podle IFRS je DHM definován podobně jako v české legislativě, navíc se však řeší také podmínka přínosu budoucích ekonomických užitků z konkrétního aktiva a DHM se dělí na pozemky, budovy a zařízení a dále na investice do nemovitostí (Hájková, 2022).

Pořízení DHM je možné několika způsoby a to nákupem na fakturu, darováním, vytvořením vlastní činností, nákupem prostřednictvím úvěru, nákupem prostřednictvím leasingu, bezúplatným převodem a dalšími způsoby (Ryneš, 2023). Aby bylo možné všechny tyto způsoby pořízení porovnat, aniž by bylo srovnáváno nesrovnatelné, je třeba zahrnout všechny náklady spojené s vlastnictvím DHM, konkrétně osobního automobilu, který je zkoumaným předmětem v praktické části. Takovými náklady jsou například pojištění, odpisy, servis a další náklady.

2.2.1 Oceňování dlouhodobého hmotného majetku

DHM je v ČR již tradičně oceňován historickou cenou, tedy pořizovací cenou v případě nákupu, která zahrnuje cenu pořízení a vedlejší pořizovací náklady. K vedlejším pořizovacím nákladům patří například clo, montáž, pojištění dopravy, doprava, platby za licence a další, naopak k nim nepatří například smluvní pokuty a úroky z prodlení, náklady na přípravu pracovníků pro budované provozy a zařízení, kurzové rozdíly a další náklady (Ryneš, 2023).

V mezinárodních standardech IFRS, konkrétně v *IFRS 13 - Oceňování ve fair value*, se mluví o oceňování majetku v tzv. fair value, tedy reálnou hodnotou, s tímto způsobem oceňování se v českých standardech můžeme také setkat, ale není v nich detailně popsán a ani zde nenajdeme konkrétní pravidla jeho používání (Dvořáková, 2022). Fair value obsahuje dopravní náklady, ale neobsahuje transakční náklady a Dvořáková (2022, s. 73) jí s ohledem na IFRS 13 definuje jako „...vypořádací cenu (*exit price*), která by mohla být dosažena na trhu za běžných tržních podmínek...“. Účetní jednotka pomocí standardu musí určit trh, který bude představovat určující cenu pro výpočet fair value (Dvořáková, 2022). IAS 16 zároveň definuje ocenění DHM ve výši pořizovací ceny, která kromě ceny pořízení obsahuje také přiřaditelné náklady, odhad nákladů na likvidaci, odstranění aktiva a sankci (Hájková, 2022).

2.2.2 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku prostřednictvím leasingu

Leasing by se v přeneseném významu dalo vyjádřit slovem „pronájem“ od anglického slova „lease“, tedy najmout si, pronajmout nebo nájemní smlouva (Brychta et al., 2023). IFRS definuje leasing ve standardu IFRS 16 (náhrada IAS 17), který má za úkol odlišit servisní smlouvy od leasingů, podle toho zda zákazník může kontrolovat aktivum, které je předmětem „pronájmu“ (IASB, 2024).

Podle Brychty et al. (2023, s. 277) se definuje leasing následovně: „*Poskytovatel leasingu se smluvně zavazuje poskytnout předmět leasingu za stanovenou úplatu nájemci k užívání po sjednanou dobu a současně je určeno, jak bude s předmětem leasingu nakládáno po uplynutí smlouvou určené doby trvání leasingu. Vlastníkem předmětu leasingu po celou dobu trvání smlouvy je poskytovatel, uživatel leasingu má pouze právo tento předmět po stanovenou dobu užívat.*“

Finanční leasing

Podle Ryneše (2023, s. 256) je definice finančního leasingu následující: „*Finančním leasingem se rozumí přenechání věci s výjimkou věci, která je nehmotným majetkem, vlastníkem k užití za úplatu, pokud je při vzniku smlouvy ujednáno, že po uplynutí sjednané doby převede vlastník užívané věci vlastnická práva k ní za kupní cenu nebo bezúplatně na uživatele věci. Finanční leasing umožňuje podnikatelům obstarání majetku, aniž by museli příslušnou cenu majetku zaplatit předem. Funkci investora zajišťuje při tomto způsobu pořízení pronajímatel (leasingová společnost). Podnikatel hmotný majetek využívá, avšak není jeho právním vlastníkem, tím se stává až po skončení leasingu a úhradě všech splátek. Finanční leasing se realizuje obvykle formou inominátních smluv.*“ Inominátní smlouvou se rozumí podle Brychty et al. (2023, s. 277) smlouva, „*jejímž cílem je končený převod vlastnických práv k předmětu leasingu po skončení pronájmu*“.

Pro finanční leasing je několik velice typických charakteristik:

- a) DHM, který je předmětem smlouvy, zůstává po dobu trvání leasingu vlastnictvím leasingové společnosti,
- b) Uživatel DHM, který je předmětem smlouvy, má právo na získání předmětu do vlastnictví po ukončení leasingové smlouvy,
- c) Doba trvání leasingové smlouvy se ve většině případů vyrovná době životnosti předmětu a nájemce tak leasingové společnosti splatí pořizovací cenu DHM zároveň s marží za služby leasingové společnosti,
- d) Riziko spojené s užíváním DHM je plně přeneseno na uživatele věci (opravy a udržování, pohonné hmoty atd.),
- e) Odpisy daného DHM je povinna v účetnictví vést osoba, která ho vlastní, tedy leasingová společnost,
- f) Pojištění věci je většinou v rukách leasingové společnosti, i když existují také případy, kdy je DHM pojištěno nájemcem, uznatelnost takového nákladu pro nájemce závisí na tom, jestli bylo uzavření takové pojistné smlouvy zmocněno leasingovou společností (Ryneš, 2023).

Podle zákona o daních z příjmů je jednou z podmínek finančního leasingu, že v den převodu vlastnického práva k DHM nesmí být kupní cena vyšší, než zůstatková cena

vedená v záznamech vlastníka věci (Brychta et al., 2023). Uzavřením leasingové smlouvy se na uživatele převádí právo na užívání DHM, povinnost o DHM pečovat (údržba, opravy atd.) a také riziko, které je spojeno s používáním DHM (Ryneš, 2023). Aby finanční leasing splňoval podmínky stanovené zákonem o daních z příjmů, musí o něm platit všechny tři zmíněné podmínky týkající se práv a povinností nájemce a zároveň musí být splněna minimální délka finančního leasingu, která se rovná minimální době odpisování DHM podle zařazení do odpisové skupiny (Brychta et al., 2023).

Operativní leasing

Operativní leasing se na rozdíl od finančního leasingu podobá spíše krátkodobému či střednědobému pronájmu, neboť nájemné plně nekryje pořizovací cenu DHM (Brychta et al., 2023). Hlavní rozdíl oproti finančnímu leasingu je, že leasingová společnost na sebe většinou bere odpovědnost za opravy, odpisy, pojištění, servis a další činnosti spojené s opravami a údržbou DHM a také předmět nájmu většinou nepřechází do vlastnictví nájemce po ukončení leasingové smlouvy (Ryneš, 2023). Operativní leasing také nemá stanovenou minimální, ale ani maximální dobu trvání a tato doba trvání je většinou kratší, než životnost DHM (Brychta et al., 2023).

Jednotlivé splátky operativního leasingu většinou obsahují následující položky:

- opotřebení DHM (tedy v přeneseném významu odpisy, které jsou odpovědností leasingové společnosti),
- marže leasingové společnosti za služby,
- obvykle také poměrová část servisu a pojištění DHM (Brychta et al., 2023).

Jediný daňově uznatelný náklad je pro nájemce většinou náklad na provoz DHM, tedy pohonné hmoty, náklady na elektrickou energii a další (Ryneš, 2023). Na rozdíl od finančního leasingu většinou leasingová společnost nepožaduje po nájemci vyšší splátku v prvním roce užívání (Brychta et al., 2023). Lze říci, že je tento druh leasingu jednou z nejvýhodnějších možností pořízení DHM a to především u pořízení automobilu, neboť majitel může předmět leasingu po nějaké době vyměnit za jiný podle aktuální potřeby či preference. Je samozřejmě důležité dodržet leasingovou dobu uvedenou ve smlouvě, ale po ukončení této doby, si může nájemce „pořídit“

nový automobil, aniž by s touto změnou měl výrazně vyšší finanční vydání. Například také u výrobních strojů se tento způsob pořízení vyplatí, neboť výrazně snižuje náklady spojené s pořízením a také operativní náklady spojené s údržbou a dalšími činnostmi, zároveň umožňuje po určité době inovovat výrobní stroj relativně snadno.

Zpětný leasing

Zpětný leasing je jeden z novějších druhů leasingu a lze jej uplatnit na finanční i operativní leasing. Podle Brychty et al. (2023, s. 280) je podstatou zpětného leasingu „*situace, kdy příjemce leasingu vlastní předmět leasingu k okamžiku uzavírání smlouvy o zpětném leasingu*“. Tentýž autor na téže straně říká, že: „*Vlastník majetku tento předmět leasingu prodá leasingové společnosti, vyinkasuje peníze a poté si zpětně tento majetek na základě leasingové smlouvy pronajme*“. Uživatel předmětu leasingu, tedy původní majitel tohoto předmětu, tímto způsobem získá peněžní prostředky, se kterými může na rozdíl od majetku splácet své závazky nebo tyto prostředky může dále investovat (Brychta et al., 2023).

Leasing z pohledu IFRS

IFRS upravuje leasing v mezinárodním standardu IFRS 16 – Leasingy, který nahradil standard IAS 17, podle něhož vykazuje předmět leasingu v účetních výkazech nájemce, tedy uživatel předmětu (Hájková, 2022). Tato skutečnost dokazuje velkou míru odlišnosti mezi IFRS a českými účetními standardy, kde předmět leasingu v účetních výkazech uvádí pronajímatel, tedy leasingová společnost. U operativního leasingu jdou standardy IFRS do ještě větší rozepře s českými standardy, neboť požadují, aby v účetních výkazech vykazoval předmět leasingu nájemce (současná hodnota minimálních leasingových plateb), ale i pronajímatel – zůstatková cena (Dvořáková, 2022).

2.2.3 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku na fakturu

Pořízení DHM na fakturu se od leasingu liší především tím, že je DHM zařazen do užívání ihned a nikoli až po ukončení leasingové smlouvy. Pořizovací cena DHM je placena ihned při nákupu, lépe řečeno při zaplacení faktury. Aby bylo možné

porovnat leasing a pořízení DHM na fakturu z hlediska nákladů, je nutné k ročním odpisům přičíst také přibližné částky za servis, pojištění, nákup pneumatik a další náklady, které jsou s vlastnictvím DHM spojené. Jsou to náklady, které firma musí každý rok vynaložit na provoz DHM a bez nichž by nebyla pokryta veškerá rizika a normy stanovené zákonem. Zároveň jsou to náklady, které jsou běžnou součástí leasingové splátky u operativního leasingu. Podle IFRS jsou zásadní rozdíly především v ocenění majetku, jak bylo zmíněno v pododdíle 3.2.1, jinak se účtování tohoto typu pořízení DHM nijak zásadně neliší.

2.2.4 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku prostřednictvím úvěru

Pořízení prostřednictvím úvěru poskytuje účetní jednotce možnost uložit do nakupovaného DHM méně peněžních prostředků, což znamená, že bude mít méně pasivních peněžních prostředků. Nakupovaný DHM se stejně jako u nákupu na fakturu ihned stává součástí aktiv firmy, firma má povinnost DHM odpisovat a k ročním nákladům se kromě nákladů na nákup pneumatik, pojištění a dalším přidávají také úroky z úvěru. Zvýšení ročních nákladů může být bráno jako negativní, na druhou stranu však pro firmu znamená snížení daňového základu, protože úroky z úvěru jsou daňově uznatelný náklad. Firma může také peněžní prostředky, které by jinak použila na nákup DHM, dále investovat nebo spořit a získat tak výnosový úrok. IFRS nákup na úvěr nedefinuje jinak, má ale odlišný pohled na úroky z úvěru, které se, za podmínek existence tzv. způsobilého aktiva, musí stát součástí pořizovací ceny aktiva (Dvořáková, 2022). Způsobilé aktivum je podle IFRS 23 „...aktivum, které nezbytně potřebuje značné časové období k tomu, aby bylo připravené pro zamýšlené použití nebo prodej...“ (Dvořáková, 2022), ostatní aktiva, včetně automobilu, mají pro úroky z úvěru stejné podmínky jako české standardy, jedná se tedy o běžný náklad.

3 Účetní závěrka

V účetní závěrce je nutné zmínit obchodní firmu, IČO firmy, právní formu firmy, rozvahový den a další skutečnosti, které jasně určují, o jakou účetní jednotku se jedná a jaká specifika účetní jednotka má (Březinová, 2023). Účetních závěrek je několik druhů a každý druh má svá specifika. **Řádná účetní závěrka** je sestavována k poslednímu dni účetního období, rozvahovým dnem je tedy buď 31. 12., pokud firma jako účetní období využívá kalendářní rok, nebo je rozvahovým dnem poslední den hospodářského roku - o použití hospodářského roku je nutné informovat správce daně (Brychta et al., 2023).

Mimořádnou účetní závěrku je podle Brychty et al. (2023, s. 464) možné sestavit v následujících případech:

- ke dni zániku povinnosti vést účetnictví,
- ke dni předcházejícímu dni vstupu do likvidace,
- ke dni zrušení bez likvidace s výjimkou přeměn společností nebo družstev,
- ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku nebo ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurs,
- ke dni, kterým nastanou účinky zrušení konkursu,
- ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky schválení reorganizačního plánu,
- ke dni, kterým nastanou účinky splnění reorganizačního plánu,
- ke dni, kterým nastanou účinky splnění plánu oddlužení,
- ke dni, který pro uzavírání účetních knih a sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis.

Mezitímní účetní závěrka je sestavována během účetního období, neuzavírají se při ní účetní knihy a je pouze provedena inventarizace majetku (Ryneš, 2023).

Součástí kapitoly je také porovnání účetní závěrky podle českých standardů a standardů IFRS. Přejít obchodní korporace z českých standardů na IFRS je problematický především ve tvorbě účetní závěrky v roce předcházejícím roku zavedení IFRS standardů (Brychta et al., 2023). Účetní jednotky proto většinou musí vypracovat dvojí verzi účetní závěrky, jednu podle ZoÚ a druhou podle IFRS, aby bylo možné plynule navázat účetní závěrku na zahajovací rozvahu (Brychta et al., 2023). Zavedení IFRS by, podle dostupných výzkumů, mělo zvýšit kvalitu informací a relevanci účetních výkazů, které jsou pak lépe porovnatelné s výkazy jiných účetních jednotek (Gardi et al., 2023).

3.1 Účetní uzávěrka

Předchůdkyní účetní závěrky je účetní uzávěrka, bez které by nebylo možné účetní závěrku provést. Účetní uzávěrka zajišťuje doplnění a kontrolu správnosti účetních záznamů, uzavření všech účtů hlavní knihy a vypočítání výsledku hospodaření. Součástí účetní uzávěrky jsou:

- inventarizace,
- tvorba a zúčtování rezerv a opravných položek,
- časové rozlišení,
- kurzové rozdíly,
- dohadné položky,
- manka a škody,
- přebytky a daňová analýza - daň z příjmů splatná a odložená (Ryneš, 2023).

Po dokončení všech výše uvedených součástí účetní uzávěrky je nutné uzavřít účetní knihy a sestavit účetní závěrku. Pro potřeby diplomové práce je třeba zmínit především problematiku kurzových rozdílů a jejich vlivu na účetnictví při tvorbě účetní závěrky.

Součástí účetní závěrky, která ovlivňuje především rozvahu a výkaz zisku a ztráty, je inventarizace, což je proces zjišťování skutečného stavu majetku a jeho porovnání se stavem účetním (Ryneš, 2023). Samotný akt zjišťování skutečných stavů, tedy inventura, může být:

- **fyzická**, tedy skutečné počítání majetku především u hmotného a nehmotného majetku, zásob a pokladny,
- **dokladová**, tedy zjišťování stavu pohledávek, závazků a dalšího majetku, u něhož se obtížně zjišťuje fyzický stav (Brychta et al., 2023).

Při inventarizaci jsou zjišťovány inventarizační rozdíly, které mohou být fyzického charakteru například u zásob nebo charakteru finančního například u pokladny (Březinová, 2023). Inventarizační rozdíly se většinou řeší vnitřními normami (norma na úbytek například mouky na skladu – rozprášení, manipulace atd.), předpisem náhrady skladníkovi nebo zaúčtováním ztráty, kde se rozlišují daňově uznatelné a neuznatelné náklady. Z hlediska IFRS není popis účetní uzávěrky tak podrobný, účetní závěrka je pak také popsána velice obecně, IFRS však apeluje na velice přehledné a podrobné rozepsání finančních toků podniku (Ebaid, 2023).

3.2 Součásti účetní závěrky

Účetní závěrka dle českých standardů se skládá z jednotlivých účetních výkazů, u nichž je povinnost vypracování určena dle velikosti účetní jednotky podle ZoÚ. Všechny položky jsou v účetních výkazech uvedeny v celých tisících Kč, výjimkou jsou podniky, které mají aktiva v netto částce vyšší, než 10 mld., pak mohou položky uvádět v celých milionech Kč (Brychta et al., 2023). Účetní závěrku podle české legislativy je možné sestavit buď v plném, nebo ve zkráceném rozsahu. Součástí účetní závěrky je:

- rozvaha (balance),
- výkaz zisku a ztráty (výsledovka),
- příloha k účetní závěrce,
- přehled o peněžních tocích (cash flow),
- přehled o změnách vlastního kapitálu (Ryneš, 2023).

Mikro a malé účetní jednotky nemají povinnost sestavovat přehled o peněžních tocích ani přehled o změnách vlastního kapitálu (Březinová, 2023). Seřazení účetních jednotek podle velikosti a definice rozsahu zpracování účetní závěrky se nachází v tabulce č. 2.

Tabulka 2: Účetní jednotky podle velikosti

Typ účetní jednotky (kategorie)	Aktiva – netto celkem	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zaměstnanců	Způsob testování k rozvahovému dni (RD)
mikro účetní jednotka	do 9 mil. Kč	do 18 mil. Kč	do 10	nepřekročí dvě kritéria
malá účetní jednotka (MÚJ)	do 100 mil. Kč	do 200 mil. Kč	do 50	nepřekročí dvě kritéria a není mikro
z toho:				
malá účetní jednotka – bez povinnosti auditu	x	x	x	malá účetní jednotka, která nesplňuje test pro povinný audit (§ 20 ZoÚ)
malá účetní jednotka – povinně auditovaná	x	x	x	malá účetní jednotka, která splňuje test pro povinný audit (§ 20 ZoÚ)
střední účetní jednotka	do 500 mil. Kč	do 1 000 mil. Kč	do 250	nepřekračuje dvě kritéria a současně není mikro nebo malou ÚJ
velká účetní jednotka	nad 500 mil. Kč	nad 1 000 mil. Kč	nad 250	překračuje dvě kritéria nebo je subjektem veřejného zájmu

Zdroj: Ryneš (2023, s. 33)

Tabulka č. 2 ukazuje, jak jsou rozděleny jednotlivé účetní jednotky, jejich velikost je determinována třemi různými kritérii, kde překročení dvou kritérii ze tří posouvá účetní jednotku automaticky do vyšší kategorie. Malé účetní jednotky pak mají různé podmínky podle toho, zda mají povinnost auditu. Dle ZoÚ mají jednotlivé účetní jednotky určité povinnosti týkající se účetní závěrky, tyto povinnosti jsou různé a řídí se právě velikostí účetní jednotky (viz tabulka č. 3).

Tabulka 3: Rozsah vypracování účetní závěrky podle velikosti účetní jednotky

Typ ÚJ	Rozsah vypracování ÚZ	Rozvaha	Výkaz zisku a ztráty	Příloha k ÚZ	Cashflow	Přehled o změnách VK
mikro účetní jednotka	zkrácený	ANO	ANO	ANO	NE	NE
malá ÚJ bez povinnosti auditu	zkrácený	ANO	ANO	ANO	NE	NE
malá ÚJ auditovaná	plný	ANO	ANO	ANO	NE	NE
střední účetní jednotka	plný	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
velká účetní jednotka	plný	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

Zdroj: vlastní zpracování v souladu se ZoÚ (ČR, 1991)

Tabulka č. 3 ukazuje, v jakém rozsahu musí jednotlivé účetní jednotky vytvářet účetní závěrku, opět jsou tyto podmínky determinovány jejich velikostí. Tabulka dále popisuje, jaké součásti účetní závěrky musí jednotlivé účetní jednotky vytvářet, aby to bylo v souladu se ZoÚ. Rozdíly výkazů dle ZoÚ oproti IFRS budou popsány v jednotlivých oddílech, celkově se ale podle dostupných výzkumů (Ebaid, 2023) dá konstatovat, že zavedení IFRS často krátkodobě zhorší čitelnost účetních výkazů, dokud nedojde k ustálení situace.

3.2.1 Rozvaha a Výkaz zisku a ztráty

Jak již bylo zmíněno, rozvahu a výkaz zisku a ztráty je možné sestavit v plném nebo ve zkráceném rozsahu, což se odvíjí především od velikosti účetní jednotky. Rozvaha vyjádřená ve vertikálním členění se dělí na stranu majetku, tedy aktiva, a stranu zdrojů financování majetku, tedy pasiva, kde je nutné, aby byly obě strany v rovnováze, jedná se o tabulku se dvěma stranami (Brychta et al., 2023). Rozvaha v horizontálním členění řadí položky v rozvaze za použití malých a velkých písmen a římských a arabských číslic do jednoho dlouhého seznamu, kde se postupuje od aktiv k pasivům, a jednotlivé sloupce vyjadřují:

- označení rozvahové položky,
- název rozvahové položky,
- číslování řádků rozvahy,
- brutto částka,
- korekce,
- netto částka,
- údaje z minulého účetního období (Březinová, 2023).

Rozvaha může být zahajovací (při vzniku účetní jednotky), počáteční (na začátku účetního období), řádná (k poslednímu dni účetního období), mimořádná (před vstupem do likvidace, zrušení konkursu atd.), mezitímní (při povolení reorganizace) a konečná (zánik PO atd.) (Březinová, 2023). Rozvaha je úzce spojena s Výkazem zisku a ztráty, a to v položce pasiv s názvem „Výsledek hospodaření běžného účetního období“, která může vyjadřovat zisk nebo ztrátu. Výkaz zisku a ztráty má stejně jako rozvaha dva způsoby uspořádání, a to vertikální (rozdělení činnosti podniku na provozní a finanční) a horizontální (obsahuje údaje za běžné i minulé účetní období) (Březinová, 2023).

Podle IFRS, konkrétně podle *IAS 1 – Sestavování a zveřejňování účetní závěrky*, se namísto názvu „Rozvaha“ používá název „Výkaz o finanční situaci“ a na rozdíl od české legislativy není formát sestavení tohoto výkazu konkrétně stanoven (Gardi et al., 2023). Co se týče Výkazu zisku a ztráty, buď tento výkaz tvořen není vůbec, nebo je tvořen s návazností na tzv. Výkaz o úplném výsledku hospodaření, který informuje o celkové výkonnosti účetní jednotky a je účetní jednotkou tvořen vždy

(Dvořáková, 2022). Výkaz o úplném VH má podle IAS 1 povinnost jasně rozlišovat transakce reprezentující výkonnost podniku a transakce s vlastníky, IFRS je stejně jako u Rozvahy i zde velice stručný a benevolentní při definici přesného obsahu tohoto výkazu (Gardi et al., 2023). Pokud ÚJ vytváří Výkaz o úplném výsledku hospodaření samostatně, zahrnuje tento výkaz všechny náklady a výnosy, pokud ale vytváří výkaz v kombinaci s výsledovkou, musí na sebe oba výkazy navazovat (Ebaid, 2023).

3.2.2 Příloha k účetní závěrce

Příloha k účetní závěrce (dále jen „Příloha“) je povinnou částí ÚZ pro všechny typy účetních jednotek a má významný vliv na vyhodnocení provozní, investiční a finanční činnosti podniku a ekonomického zdraví podniku. Součástí Přílohy jsou především informace, které jsou součástí Směrné účtové osnovy a dalších vnitřních směrnic podniku, které obsahují například informace o zvolených účetních metodách, odpisové plány, způsob účtování zásob, normy pro přirozený úbytek zásob atd. Česká legislativa upravující účetnictví přímo nestanovuje formu ani strukturu Přílohy a záleží tedy na účetní jednotce, jaký způsob zobrazení zvolí (Ryneš, 2023). Důležité je, aby Příloha obsahovala všechny informace, které mají přímý nebo nepřímý vliv na majetkovou a finanční situaci podniku a mohou blíže dokreslit skutečný stav věcí (Březinová, 2023).

V IFRS normách se Příloha nazývá „Komentář k účetním výkazům“ a je konkrétně upraven v:

- IAS 1 – Sestavování a zveřejňování účetní závěrky,
- IAS 8 – Účetní politiky, změny v účetních odhadech a chyby,
- IFRS 8 – Provozní segmenty,
- IAS 10 – Události po rozvahovém dni,
- IAS 24 – Zveřejnění spřízněných stran (Dvořáková, 2022).

Komentář k účetním výkazům (dále jen „Komentář“) stejně jako Příloha obsahuje zásadní informace, které mohou ovlivnit především investiční a finanční rozhodování vedení podniku a jeho obsah má vliv na všechny součásti účetní závěrky. V porovnání s Přílohou je požadovaná obsahová stránka Komentáře daleko

podrobnější a vyžaduje poměrně velké množství analytických informací (Dvořáková, 2022). Rozdíl mezi Přílohou a Komentářem z hlediska obsahové stránky dobře vysvětluje benevolentnější přístup IFRS k obsahové stránce Rozvahy a Výsledovky. Potřebné informace jsou velice detailně zobrazené v Komentáři, který je podstatně obsáhlejší a více strukturovaný než Příloha.

3.2.3 Výkaz o peněžních tocích (Cash flow)

Výkaz o peněžních tocích neboli Cash flow podle české účetní legislativy, zobrazuje peněžní toky v průběhu roku a je přímo napojen na rozvahu, konkrétně se v rozvaze jedná o položku peněžních prostředků. Obecně platí, že výsledná částka cash flow a položka peněžních prostředků v rozvaze by se měly rovnat. Důležité je zdůraznit, že cash flow zobrazuje příjmy a výdaje a nikoli náklady a výnosy. To, že podnik vykazuje kladný výsledek hospodaření, ještě neznamena, že je na tom finančně dobře. Velké množství pohledávek může být sice zaúčtovaných jako výnos, ale nezaplacených, tudíž bez příjmu.

Struktura cash flow je dělena do tří kategorií:

- peněžní toky z provozní činnosti,
- peněžní toky z investiční činnosti,
- peněžní toky z finanční činnosti (Brychta et al., 2023).

Je také nutné zmínit, že úroky (vydané a přijaté), dividendy (vyplacené a přijaté) a platby daně z příjmů včetně zálohových plateb je nutné vykázat jako čisté peněžní toky, tedy příjmy a výdaje peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů (Ryneš, 2023). Jedním z nejzákladnějších zdrojů cash flow je především analytická evidence, která dokáže přiblížit, jakým způsobem bylo ve firmě s peněžními prostředky nakládáno (Březinová, 2023).

V IFRS se pro běžně používaný výraz „Cash flow“ využívá také výraz „Výkaz peněžních toků“ (dále jen „Výkaz“), podstata výkazu je stejná jako v české legislativě (Ebaid, 2023). IAS 7 jasně popisuje požadavky na sestavení Výkazu, které jsou opět o něco benevolentnější než u českých norem, ukládá ovšem účetní jednotce jasně popsat použité metody a přístupy v Komentáři k ÚZ (Dvořáková, 2022).

3.2.4 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o změnách vlastního kapitálu (dále jen „Přehled“) uvádí informace o poklesu a zvýšení vlastního kapitálu v průběhu účetního období (Brychta et al., 2023). Zobrazuje údaje za běžné i minulé období, a pokud není samostatnou součástí ÚZ, musí být tyto informace uvedeny v Příloze k ÚZ (Ryneš, 2023). Česká účetní legislativa pro podnikatele přímo nereguluje požadovaný vzhled či obsah Přehledu (Březinová, 2023). Je doporučeno, aby byl zároveň tvořen také Komentář k Přehledu, který by měl obsahovat detailnější popis k následujícím položkám:

- základní kapitál,
- výplata dividend,
- přiděl do rezervního fondu,
- úhrada ztrát minulých let,
- oceňovací rozdíly z přecenění majetku na reálnou hodnotu a další (Ryneš, 2023).

IFRS klade na tento výkaz mnohem větší důraz a upravuje jeho konkrétní obsahovou stránku. Zabývá se například odlišením dluhových a kapitálových finančních nástrojů, klade také velký důraz na akcie a transakční náklady na emisi akcií a dalších kapitálových nástrojů (Dvořáková, 2022).

3.2.5 Výroční zpráva

Podle ZoÚ je výroční zprávu povinna sestavovat a zveřejňovat každá účetní jednotka, která má rovněž povinnost auditu ÚZ (Ryneš, 2023). Informace ve výroční zprávě musí navazovat na informace uvedené v účetní závěrce a musí být doplněny o informace týkající se auditu a skutečností, které se udály v období po rozvahovém dni (Březinová, 2023). Součástí výroční zprávy jsou následující informace:

- účetní závěrka,
- zpráva o auditu ÚZ a výroční zprávy,
- významné skutečnosti, které nastaly až po konci rozvahového dne,
- návrh na rozdělení zisku či vypořádání ztráty,
- předpokládaný budoucí vývoj činnosti účetní jednotky,

- aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů a ochrany životního prostředí,
- aktivity v oblasti výzkumu a vývoje,
- nabytí vlastních podílů či akcií,
- zahraniční pobočky podniku či jiného obchodního závodu v zahraničí, pokud existují,
- další skutečnosti dle zvláštních předpisů (Ryneš, 2023).

Výroční zpráva by měla zobrazit také možná rizika a cíle pro podnik v současnosti a také v budoucnu, součástí je také Zpráva o vztazích, Zpráva s informacemi o dani z příjmu a další doplňující informace (Březinová, 2023). Výroční zpráva ve svém zpracování do velké míry podléhá evropským normám, přímo v normách IFRS se o ní však nemluví. Vzhledem k tomu, že Komentář k účetní závěrce je podle IFRS velice rozsáhlý a strukturovaný, dá se předpokládat, že podle této normy není třeba dalších výkazů.

4 Charakteristika vybraného podniku a oceňování závazků a pohledávek v cizí měně

V následující kapitole je blíže charakterizován vybraný podnik z hlediska jeho předmětu podnikání, historie a zkušeností. Dále jsou popsány podmínky, které by vybraný podnik musel splnit, aby mohl k vedení účetnictví používat mezinárodní standardy IFRS. Kapitola také popisuje různé účetní metody spojené s oceňováním závazků a pohledávek v cizí měně. Na základě literární rešerše byly vybrány nejvíce používané účetní metody, které jsou v následující kapitole použity při účtování přijatých a vystavených faktur v cizí měně. Dále jsou jednotlivé metody porovnány z hlediska jejich dopadu na výkazy účetní závěrky a vybranému podniku bude doporučena ta, která je považována za nejvýhodnější na základě úspory celkových nákladů. Zároveň je na konci kapitoly zhodnoceno, zda vybraný podnik používá vhodnou účetní metodu pro oceňování závazků a pohledávek v cizí měně. Kurzy eura vůči české koruně byly získány z oficiálních stránek České národní banky.

4.1 Charakteristika vybraného podniku

Vybraný podnik bylo nutné z důvodu ochrany interních dat anonymizovat, bude tedy označován jako Firma SE (dále jen „Firma SE“). Firma SE je česká firma sídlící v Liberci, která působí na území celé České republiky, ale také na Slovensku, v Polsku a v Německu. Firma SE je výhradním subdodavatelem zahraničních produktů určených pro sanaci vlhkého zdiva a jeho hydroizolaci a má také e-shop, na kterém tyto produkty nabízí (Firma SE, 2023). Dále tvoří odborné posudky, průzkumy a analýzy zároveň s komplexními návrhy optimálního řešení sanace vlhkého zdiva u konkrétních objektů včetně navržení vhodných materiálů. Mezi další aktivity Firmy SE patří také vzdělávací programy pro odbornou a laickou veřejnost (Firma SE, 2023). Firma SE nasbírala mnohé zkušenosti také pomocí při povodních ať už v roce 1997 na Moravě, nebo ve Východních Čechách v letech 2002 až 2013 (Firma SE, 2023).

Mezi projekty, kterými se může Firma SE pyšnit, patří například kostel v Hejnicích u Liberce, objekt IQ Landie v Liberci, základová deska Šlechtitelské vinařské stanice Velké Pavlovice, Arcidiecézní muzeum v Olomouci, objekt Císařské mlýny v Praze, kostel v obci Počaply v Ústeckém kraji, Velehrad – Vincentium ve Zlínském kraji, zábavní centrum Babylon (rok 1998), budova Českého rozhlasu v Hradci Králové a další projekty (Firma SE, 2023).

Za zmínku stojí také jasná komunikace poslání a hodnot Firmy SE se zaměstnanci a širokou veřejností. Posláním Firmy je trvale pomáhat měnit lidem jejich stavby z vlhkých na suché a ze starých na nové. Firma se chce od svých konkurentů lišit takovými návrhy řešení, jaké by dali sami sobě, kdyby jim stavby zákazníků patřily. Mezi hodnoty Firmy SE patří kvalita, odbornost, čestnost, odpovědnost, nadšení, loajalita a vstřícnost, úcta a vždy něco navíc (Firma SE, 2023).

Dle současné české legislativy, podle které se Firma SE musí řídit, neboť má sídlo na území České republiky, může mezinárodní standardy IFRS pro vedení účetnictví využívat účetní jednotka se sídlem v ČR pokud „...je emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu...“ (AION CS, 2024) nebo „Pokud lze předpokládat, že k rozvahovému dni bude účetní jednotka uvedená v § 22 odst. 3 písm. a) nebo b) povinna podrobit se sestavení konsolidované účetní závěrky za použití mezinárodních účetních standardů, může rozhodnout o použití mezinárodních účetních standardů pro účtování a sestavení své účetní závěrky k uvedenému rozvahovému dni...“ (AION CS, 2024). Z pohledu zákona o účetnictví tedy Firma SE nemůže pro účtování používat mezinárodní standardy IFRS. Zákon o účetnictví však bude k 1. lednu 2025 zásadně novelizován a tato novela by měla české účetní standardy přiblížit mezinárodním standardům IFRS a pokračovat tak v novelách z 1. ledna 2024 (PKF Apogeo Group ČR, 2024). Z důvodu novely jsou tedy v kapitolách 4 a 5 komentovány také mezinárodní standardy IFRS, které v roce 2025 významně změní české účetní standardy, které se jim podle nařízení EU musí více podobat.

4.2 Oceňování závazků v cizí měně

V rámci oddílu 4.2 jsou popsány a prakticky využity zvolené metody oceňování závazků v cizí měně včetně metody, kterou využívá sama Firma SE. Aby bylo možné, jednotlivé metody porovnat, je použit souhrn všech přijatých faktur v cizí měně, o kterých Firma SE účtovala v roce 2023. Porovnání proběhlo v rámci celkových hodnot kurzových rozdílů a také celkové hodnoty účtu 504 – *Prodané zboží*. Firma účtuje zásoby způsobem B, tedy v průběhu roku účtuje výdaje na pořízení zásob rovnou do nákladů, respektive do spotřeby, v průběhu a na konci roku provádí inventury a takto zjištěný zůstatek účtuje na účty zásob.

4.2.1 Oceňování závazků denním kurzem ČNB

Tabulka 4 zobrazuje účtování, ale také vyčíslení kurzových rozdílů v případě, že je využíván denní kurz ČNB jak pro účtování samotné faktury, tak i pro placení faktury. Sloupec „*Faktura přijatá*“ ukazuje kurz EUR v den přijetí faktury, hodnotu faktury přepočtenou na CZK a také způsob jakým byl účetní případ zaúčtován. Sloupec „*Platba faktury*“ pak zobrazuje totéž, co sloupec předešlý, jen s tím rozdílem, že uvádí kurz EUR v den platby faktury. Poslední sloupec tabulky „*Kurzové rozdíly*“ vyjadřuje rozdíl mezi hodnotami v CZK předchozích dvou sloupců a zároveň ukazuje účtování případných kurzových rozdílů. Celkový součet účtu 504 – *Prodané zboží* je 3 228 330,44 Kč, v eurech je součet hodnot faktur roven hodnotě 133 975,03 EUR. Celkový součet na účtu 221 – *Bankovní účty* je nižší nejen kvůli kurzovým rozdílům, ale také díky skutečnosti, že faktura číslo 24 byla zaplácena až v roce 2024.

Tabulka 4: Oceňování závazků denním kurzem České národní banky

Č	Dod.*	Datum vystavení (DV)		EUR	Faktura přijatá		Platba faktury		Kurzové rozdíly	
		Datum splatnosti (DS)			KURZ	CZK	KURZ	CZK	CZK	
		MD	DAL		MD	DAL	MD	DAL		
1.	Dod. 1	DV	31.01.	2663,02	23,79	63 353,25	23,73	63 193,46	159,78	
		DS	21.02.		504	321	321	221	321	663
2.	Dod. 1	DV	31.03.	4154,49	23,49	97 588,97	23,55	97 838,24	-249,27	
		DS	21.04.		504	321	321	221	563	321
3.	Dod. 1	DV	30.04.	3064,69	23,51	72 035,54	23,76	72 801,71	-766,17	
		DS	21.05.		504	321	321	221	563	321

4.	Dod. 2	DV	03.05.	954,92	23,56	22 497,92	23,64	22 569,53	-71,62	
		DS	17.05.		504	321	321	221	563	321
5.	Dod. 3	DV	14.06.	5182,73	23,80	123 348,97	23,69	122 778,87	570,10	
		DS	28.06.		504	321	321	221	321	663
6.	Dod. 1	DV	21.06.	5275,00	23,76	125 334,00	23,83	125 676,88	-342,87	
		DS	12.07.		504	321	321	221	563	321
7.	Dod. 1	DV	27.06.	29309,60	23,61	691 999,66	23,82	698 154,67	-6 155,02	
		DS	18.07.		504	321	321	221	563	321
8.	Dod. 1	DV	17.07.	3392,66	23,76	80 609,60	24,25	82 255,04	-1 645,44	
		DS	07.08.		504	321	321	221	563	321
9.	Dod. 3	DV	25.07.	5182,73	24,05	124 644,66	24,25	125 655,29	-1 010,63	
		DS	08.08.		504	321	321	221	563	321
10.	Dod. 3	DV	28.07.	295,80	24,02	7 105,12	24,10	7 127,30	-22,19	
		DS	11.08.		504	321	321	221	563	321
11.	Dod. 1	DV	14.08.	1067,80	24,05	25 680,59	24,11	25 739,32	-58,73	
		DS	04.09.		504	321	321	221	563	321
12.	Dod. 1	DV	30.08.	5295,90	24,11	127 684,15	24,40	129 193,48	-1 509,33	
		DS	20.09.		504	321	321	221	563	321
13.	Dod. 1	DV	30.08.	6462,82	24,11	155 818,59	24,40	157 660,49	-1 841,90	
		DS	20.09.		504	321	321	221	563	321
14.	Dod. 1	DV	31.08.	572,00	24,08	13 773,76	24,45	13 982,54	-208,78	
		DS	21.09.		504	321	321	221	563	321
15.	Dod. 1	DV	22.09.	10673,28	24,39	260 321,30	24,67	263 309,82	-2 988,52	
		DS	13.10.		504	321	321	221	563	321
16.	Dod. 1	DV	25.09.	11048,28	24,38	269 357,07	24,66	272 450,58	-3 093,52	
		DS	16.10.		504	321	321	221	563	321
17.	Dod. 3	DV	09.10.	5182,73	24,48	126 873,23	24,65	127 728,38	-855,15	
		DS	23.10.		504	321	321	221	563	321
18.	Dod. 1	DV	17.10.	3688,84	24,61	90 763,91	24,64	90 874,57	-110,67	
		DS	07.11.		504	321	321	221	563	321
19.	Dod. 1	DV	23.10.	5928,20	24,65	146 100,49	24,59	145 774,44	326,05	
		DS	13.11.		504	321	321	221	321	663
20.	Dod. 1	DV	23.10.	258,76	24,65	6 377,14	24,59	6 362,91	14,23	
		DS	13.11.		504	321	321	221	321	663
21.	Dod. 4	DV	13.11.	15577,44	24,59	383 049,25	24,39	379 933,76	3 115,49	
		DS	04.12.		504	321	321	221	321	663
22.	Dod. 1	DV	17.11.	517,52	24,45	12 653,36	24,36	12 604,20	49,16	
		DS	08.12.		504	321	321	221	321	663
23.	Dod. 1	DV	23.11.	3244,18	24,37	79 060,67	24,39	79 125,55	-64,88	
		DS	04.12.		504	321	321	221	563	321
24.	Dod. 1	DV	18.12.	4981,64	24,55	122 299,26				
		DS	08.01.		504	321				

CELKEM	3 228 330,44	3 122 791,05	563
			-20 994,69
			663
			4 234,82
			Ztráta
			-16 759,87

Zdroj: vlastní výpočty z interních materiálů Firma SE, 2023 a kurzů ČNB, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *Dod. = Dodavatel

Celková výše kurzových ztrát (účet 563) je v tomto případě 20 994,69 Kč, zároveň hodnota kurzových zisků (účet 663) je celkem 4 234,82 Kč, což vytváří celkovou ztrátu na kurzových rozdílech 16 759,87 Kč. Jak již bylo zmíněno, tento způsob oceňování závazků v cizí měně, tedy použití denního kurzu ČNB, je používán přímo Firmou SE a bude dále porovnáván s dalšími způsoby oceňování závazků v cizí měně.

4.2.2 Oceňování závazků týdenním pevným kurzem

Tabulka 5 zobrazuje situaci, kdy jsou závazky v cizí měně účtovány za pomoci pevných týdenních kurzů, a to při účtování samotné faktury, ale také při placení faktury, tabulka zároveň ukazuje vyčíslení kurzových rozdílů. Sloupec „*Faktura přijatá*“ zobrazuje pevný kurz EUR v týdnu přijetí faktury, hodnotu faktury v CZK a předkontaci účtování faktur. Sloupec „*Platba faktury*“ ukazuje téměř totéž, co sloupec s přijatými fakturami, akorát vyčísluje hodnotu faktury v CZK za pomoci pevného týdenního kurzu v týdnu platby faktury. Sloupec „*Kurzové rozdíly*“ vyjadřuje rozdíl mezi hodnotami v CZK při přijetí faktury a při její platbě a zároveň vyjadřuje způsob účtování kurzových rozdílů. Celkový součet účtu 504 – *Prodané zboží* je 3 231 456,21 Kč (133 975,03 EUR), což je více, než při využívání denních kurzů ČNB. Celkový součet na účtu 221 – *Bankovní účty* je opět nižší kvůli zaplacení faktury číslo 24 až v roce 2024.

Tabulka 5: Oceňování závazků týdenním pevným kurzem

Č	Dod.*	Datum vystavení (DV)		EUR	Faktura přijatá		Platba faktury		Kurzové rozdíly	
		Datum splatnosti (DS)			KURZ	CZK	KURZ	CZK	CZK	
					MD	DAL	MD	DAL	MD	DAL
1.	Dod. 1	DV	31.01.	2663,02	23,83	63 446,45	23,72	63 153,52	292,93	
		DS	21.02.		504	321	321	221	321	663
2.	Dod. 1	DV	31.03.	4154,49	23,68	98 378,32	23,35	96 986,57	1 391,75	
		DS	21.04.		504	321	321	221	321	663
3.	Dod. 1	DV	30.04.	3064,69	23,55	72 173,45	23,61	72 342,01	-168,56	
		DS	21.05.		504	321	321	221	563	321
4.	Dod. 2	DV	03.05.	954,92	23,51	22 445,39	23,61	22 540,89	-95,49	
		DS	17.05.		504	321	321	221	563	321
5.	Dod. 3	DV	14.06.	5182,73	23,67	122 649,31	23,69	122 778,87	-129,57	
		DS	28.06.		504	321	321	221	563	321
6.	Dod. 1	DV	21.06.	5275,00	23,82	125 650,50	23,83	125 676,88	-26,38	
		DS	12.07.		504	321	321	221	563	321
7.	Dod. 1	DV	27.06.	29309,60	23,66	693 465,14	23,78	696 835,74	-3 370,60	
		DS	18.07.		504	321	321	221	563	321
8.	Dod. 1	DV	17.07.	3392,66	23,78	80 660,49	24,28	82 373,78	-1 713,29	
		DS	07.08.		504	321	321	221	563	321
9.	Dod. 3	DV	25.07.	5182,73	24,05	124 644,66	24,28	125 836,68	-1 192,03	
		DS	08.08.		504	321	321	221	563	321
10.	Dod. 3	DV	28.07.	295,80	24,05	7 113,99	24,28	7 182,02	-68,03	
		DS	11.08.		504	321	321	221	563	321
11.	Dod. 1	DV	14.08.	1067,80	24,10	25 728,64	24,14	25 771,35	-42,71	
		DS	04.09.		504	321	321	221	563	321
12.	Dod. 1	DV	30.08.	5295,90	24,13	127 790,07	24,51	129 776,03	-1 985,96	
		DS	20.09.		504	321	321	221	563	321
13.	Dod. 1	DV	30.08.	6462,82	24,13	155 947,85	24,51	158 371,40	-2 423,56	
		DS	20.09.		504	321	321	221	563	321
14.	Dod. 1	DV	31.08.	572,00	24,13	13 802,36	24,51	14 016,86	-214,50	
		DS	21.09.		504	321	321	221	563	321
15.	Dod. 1	DV	22.09.	10673,28	24,51	261 548,73	24,44	260 854,96	693,76	
		DS	13.10.		504	321	321	221	321	663
16.	Dod. 1	DV	25.09.	11048,28	24,39	269 412,31	24,67	272 561,07	-3 148,76	
		DS	16.10.		504	321	321	221	563	321
17.	Dod. 3	DV	09.10.	5182,73	24,44	126 665,92	24,71	128 039,34	-1 373,42	
		DS	23.10.		504	321	321	221	563	321
18.	Dod. 1	DV	17.10.	3688,84	24,67	91 003,68	24,42	90 063,03	940,65	
		DS	07.11.		504	321	321	221	321	663
19.	Dod. 1	DV	23.10.	5928,20	24,71	146 456,18	24,53	145 418,75	1 037,43	
		DS	13.11.		504	321	321	221	321	663

20.	Dod. 1	DV	23.10.	258,76	24,71	6 392,67	24,53	6 347,38	45,28
		DS	13.11.		504	321	321	221	321
21.	Dod. 4	DV	13.11.	15577,44	24,53	382 114,60	24,35	379 310,66	2 803,94
		DS	04.12.		504	321	321	221	321
22.	Dod. 1	DV	17.11.	517,52	24,53	12 694,77	24,35	12 601,61	93,15
		DS	08.12.		504	321	321	221	321
23.	Dod. 1	DV	23.11.	3244,18	24,45	79 320,20	24,35	78 995,78	324,42
		DS	04.12.		504	321	321	221	321
24.	Dod. 1	DV	18.12.	4981,64	24,48	121 950,55			
		DS	08.01.		504	321			
CELKEM					3 231 456,21		3 117 835,20		563
									-15 952,87
									663
									7 623,33
									Ztráta
									-8 329,54

Zdroj: vlastní výpočty z interních materiálů Firma SE, 2023 a kurzů ČNB, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *Dod. = Dodavatel

Kurzové ztráty (účet 563) jsou celkově v hodnotě 15 952,87 Kč, což je celkově méně, než při použití denních kurzů ČNB. Kurzové zisky (účet 663) jsou zároveň v tomto případě naopak vyšší, než u denních kurzů ČNB, celková hodnota je 7 623,33 Kč. Kurzová ztráta při použití pevných týdenních kurzů je tedy celkově 8 329,54 Kč a je nižší než při využití denních kurzů ČNB.

4.2.3 Oceňování závazků měsíčním pevným kurzem

V tabulce 6 je zobrazeno účtování závazků v cizí měně při jejich oceňování pomocí pevných měsíčních kurzů, a to ve chvíli účtování faktury a také ve chvíli jejího zaplacení. Obsah sloupec „*Faktura přijatá*“ je opět pevný kurz EUR, a to v měsíci přijetí faktury, hodnota faktury v CZK a účtování. Sloupec „*Platba faktury*“ je pak takřka totožný, hodnota faktury v CZK však podléhá pevnému měsíčnímu kurzu měsíce, kdy je faktura placena. Sloupec „*Kurzové rozdíly*“ vyjadřuje totéž, co u předchozích dvou tabulek. Celkový součet účtu 504 – *Prodané zboží* je 3 216 855,13 Kč (133 975,03 EUR), což je nejnižší hodnota ze všech popsanych metod oceňování. Účet 221 – *Bankovní účty* je opět kvůli nezaplacení faktury číslo 24 nižší, než hodnota účtu 504.

Tabulka 6: Oceňování závazků měsíčním pevným kurzem

Č	Dod.*	Datum vystavení (DV)		EUR	Faktura přijatá		Platba faktury		Kurzové rozdíly	
		Datum splatnosti (DS)			KURZ	CZK	KURZ	CZK	CZK	
		MD	DAL		MD	DAL	MD	DAL		
1.	Dod. 1	DV	31.01.	2663,02	24,12	64 218,73	23,79	63 353,25	865,48	
		DS	21.02.		504	321	321	221	321	663
2.	Dod. 1	DV	31.03.	4154,49	23,50	97 609,74	23,49	97 588,97	20,77	
		DS	21.04.		504	321	321	221	321	663
3.	Dod. 1	DV	30.04.	3064,69	23,49	71 989,57	23,51	72 035,54	-45,97	
		DS	21.05.		504	321	321	221	563	321
4.	Dod. 2	DV	03.05.	954,92	23,51	22 445,39	23,51	22 445,39	0,00	
		DS	17.05.		504	321	321	221	x	x
5.	Dod. 3	DV	14.06.	5182,73	23,75	123 063,92	23,75	123 063,92	0,00	
		DS	28.06.		504	321	321	221	x	x
6.	Dod. 1	DV	21.06.	5275,00	23,75	125 254,88	23,73	125 175,75	79,13	
		DS	12.07.		504	321	321	221	321	663
7.	Dod. 1	DV	27.06.	29309,60	23,75	695 956,45	23,73	695 516,81	439,64	
		DS	18.07.		504	321	321	221	321	663
8.	Dod. 1	DV	17.07.	3392,66	23,73	80 507,82	23,91	81 118,50	-610,68	
		DS	07.08.		504	321	321	221	563	321
9.	Dod. 3	DV	25.07.	5182,73	23,73	122 986,18	23,91	123 919,07	-932,89	
		DS	08.08.		504	321	321	221	563	321
10.	Dod. 3	DV	28.07.	295,80	23,73	7 019,33	23,91	7 072,58	-53,24	
		DS	11.08.		504	321	321	221	563	321
11.	Dod. 1	DV	14.08.	1067,80	23,91	25 531,10	24,08	25 707,29	-176,19	
		DS	04.09.		504	321	321	221	563	321
12.	Dod. 1	DV	30.08.	5295,90	23,91	126 624,97	24,08	127 498,79	-873,82	
		DS	20.09.		504	321	321	221	563	321
13.	Dod. 1	DV	30.08.	6462,82	23,91	154 526,03	24,08	155 592,39	-1 066,37	
		DS	20.09.		504	321	321	221	563	321
14.	Dod. 1	DV	31.08.	572,00	23,91	13 676,52	24,08	13 770,90	-94,38	
		DS	21.09.		504	321	321	221	563	321
15.	Dod. 1	DV	22.09.	10673,28	24,08	256 959,22	24,34	259 787,64	-2 828,42	
		DS	13.10.		504	321	321	221	563	321
16.	Dod. 1	DV	25.09.	11048,28	24,08	265 987,34	24,34	268 915,14	-2 927,79	
		DS	16.10.		504	321	321	221	563	321
17.	Dod. 3	DV	09.10.	5182,73	24,34	126 147,65	24,34	126 147,65	0,00	
		DS	23.10.		504	321	321	221	x	x
18.	Dod. 1	DV	17.10.	3688,84	24,34	89 786,37	24,56	90 597,91	-811,54	
		DS	07.11.		504	321	321	221	563	321
19.	Dod. 1	DV	23.10.	5928,20	24,34	144 292,39	24,56	145 596,59	-1 304,20	
		DS	13.11.		504	321	321	221	563	321

20.	Dod. 1	DV	23.10.	258,76	24,34	6 298,22	24,56	6 355,15	-56,93	
		DS	13.11.		504	321	321	221	563	321
21.	Dod. 4	DV	13.11.	15577,44	24,56	382 581,93	24,29	378 376,02	4 205,91	
		DS	04.12.		504	321	321	221	321	663
22.	Dod. 1	DV	17.11.	517,52	24,56	12 710,29	24,29	12 570,56	139,73	
		DS	08.12.		504	321	321	221	321	663
23.	Dod. 1	DV	23.11.	3244,18	24,56	79 677,06	24,29	78 801,13	875,93	
		DS	04.12.		504	321	321	221	321	663
24.	Dod. 1	DV	18.12.	4981,64	24,29	121 004,04				
		DS	08.01.		504	321				
CELKEM					3 216 855,13		3 101 006,93		563	
									-11 782,43	
									663	
									6 626,59	
									Ztráta	
								-5 155,84		

Zdroj: vlastní výpočty z interních materiálů Firma SE, 2023 a kurzů ČNB, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *Dod. = Dodavatel

Celkové kurzové ztráty (účet 563) jsou 11 782,43 Kč, což je opět méně, než u předchozího způsobu oceňování závazků v cizí měně. Oproti tomu celkové kurzové zisky (účet 663) jsou o něco nižší, než u použití pevných týdenních kurzů, a to v konkrétní výši 6 626,59 Kč. Ztráta při použití pevných měsíčních kurzů je pak 5 155,84 Kč, což je celkově nejnižší hodnota ze všech popsaných způsobů oceňování závazků v cizí měně. Z hlediska úspory nákladů se tedy využití pevných měsíčních kurzů jeví jako nejlepší varianta, je však otázkou, jestli se, při tak nepatrném rozdílu hodnot oproti použití pevných týdenních kurzů, nedá výsledek prohlásit za remízu. Důležitou otázkou jsou také transakční náklady spojené přímo se zpracováním faktur, které při využití pevných kurzů budou o něco vyšší. Systém POHODA, který Firma SE používá, je totiž schopen se navázat na denní kurzy ČNB automaticky a transakční náklady na výpočet hodnoty v CZK jsou tak takřka nulové.

4.2.4 Oceňování závazků v cizí měně podle IFRS

Podle IFRS a teď také podle české legislativy je možné pro účtování závazků v cizí měně použít tzv. funkční měnu, tj. měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí (ZoÚ, 2024). V tomto případě by se tedy jednalo o euro, které by zařídilo, že kurzové rozdíly by byly nulové. Je ale nutné zmínit, že v případě volby funkční měny na tuto měnu přechází celé účetnictví, včetně

skladového hospodářství a dalších účetních položek. Ačkoliv by tedy kurzové rozdíly u oceňování závazků v cizí měně byly nulové, kurzové rozdíly spojené s převodem ostatních položek rozvahy na funkční měnu by výrazně převýšily náklady spojené s kurzovými rozdíly v případě použití pevných nebo denních kurzů.

Co se týče doporučení pro Firmu, bylo by pro ni výhodné zamyslet se nad použitím pevných kurzů v případě účtování závazků v cizí měně. Jak již bylo zmíněno, je také nutné zhodnotit míru transakčních nákladů, které by na tvorbu pevných kurzů byly vynaloženy, ačkoliv dnešní účetní programy by měly poskytovat systémová řešení kurzových rozdílů, která by probíhala automaticky bez nutnosti přispění účetní.

4.3 Oceňování pohledávek v cizí měně

Následující oddíl popisuje problematiku účetních metod pro oceňování pohledávek v cizí měně a jejich praktického využití. Firma pro oceňování pohledávek v cizí měně, stejně jako u závazků, používá denní kurzy ČNB. Porovnání jednotlivých účetních metod oceňování je demonstrováno na souhrnu vystavených faktur Firmy SE za rok 2023. Porovnávány budou celkové hodnoty kurzových rozdílů a také celkové hodnoty účtu 604 – *Tržby za prodej zboží*. Pro připomenutí je nutné uvést, že Firma SE účtuje zásoby způsobem B.

4.3.1 Oceňování pohledávek denním kurzem ČNB

V tabulce 7 je zobrazeno účtování pohledávek v cizí měně při jejich oceňování pomocí denních kurzů ČNB ve chvíli účtování faktury a také ve chvíli jejího zaplacení. Obsah sloupec „*Faktura vystavená*“ je denní kurz ČNB v den vystavení, přepočet hodnoty na CZK a způsob účtování účetního případu. Sloupec „*Platba faktury*“ je pak téměř stejný pouze s tím rozdílem, že hodnota faktury v CZK je počítána podle denního kurzu ČNB v den platby faktury. Sloupec „*Kurzové rozdíly*“ opět vyjadřuje rozdíl předchozích dvou sloupců a také způsob účtování případných kurzových rozdílů. Celkový součet účtu 604 – *Tržby z prodeje zboží* je 2 164 039,87 Kč (90 047,94 EUR), účet 221 – *Bankovní účty* má pak o něco nižší sumu, protože faktura číslo 38 bude zaplacena až v roce 2024.

Tabulka 7: Oceňování pohledávek denním kurzem České národní banky

Č	Odb.*	Datum vystavení (DV)		EUR	Faktura vystavená		Platba faktury		Kurzové rozdíly	
		Datum splatnosti (DS)			KURZ	CZK	KURZ	CZK	CZK	
					MD	DAL	MD	DAL	MD	DAL
1.	Odb. 1	DV	27.01.	3 862,25	23,82	91 998,80	23,82	91 998,80	0,00	
		DS	26.02.		311	604	221	311	x	x
2.	Odb. 2	DV	14.02.	2 890,31	23,75	68 644,86	23,75	68 644,86	0,00	
		DS	28.02.		311	604	221	311	x	x
3.	Odb. 1	DV	08.03.	5 754,82	23,59	135 727,43	23,59	135 756,20	28,77	
		DS	07.04.		311	604	221	311	311	663
4.	Odb. 2	DV	14.03.	882,76	23,51	20 753,69	23,51	20 753,69	0,00	
		DS	28.03.		311	604	221	311	x	x
5.	Odb. 2	DV	20.03.	926,23	23,50	21 766,41	23,50	21 766,41	0,00	
		DS	03.04.		311	604	221	311	x	x
6.	Odb. 2	DV	21.03.	828,94	23,64	19 596,14	23,64	19 596,14	0,00	
		DS	04.04.		311	604	221	311	x	x
7.	Odb. 2	DV	22.03.	1 517,60	24,02	36 445,16	24,02	36 452,75	7,59	
		DS	05.04.		311	604	221	311	311	663
8.	Odb. 2	DV	30.03.	2 501,76	23,74	59 391,78	23,74	59 391,78	0,00	
		DS	13.04.		311	604	221	311	x	x
9.	Odb. 3	DV	05.04.	129,74	24,02	3 116,35	23,42	3 038,51	-77,84	
		DS	20.04.		311	604	221	311	563	311
10.	Odb. 4	DV	05.04.	127,96	24,02	3 073,60	23,42	2 996,82	-76,78	
		DS	19.04.		311	604	221	311	563	311
11.	Odb. 2	DV	25.04.	3 449,64	23,45	80 894,06	23,45	80 894,06	0,00	
		DS	25.05.		311	604	221	311	x	x
12.	Odb. 5	DV	25.04.	569,38	23,45	13 349,11	23,45	13 351,96	2,85	
		DS	09.05.		311	604	221	311	311	663
13.	Odb. 1	DV	25.04.	4 428,65	23,45	103 851,84	23,45	103 851,84	0,00	
		DS	25.05.		311	604	221	311	x	x
14.	Odb. 2	DV	01.06.	114,66	23,75	2 723,18	23,74	2 722,03	-1,15	
		DS	01.07.		311	604	221	311	563	311
15.	Odb. 1	DV	09.06.	7 433,11	23,63	175 644,39	23,95	177 985,82	2 341,43	
		DS	09.07.		311	604	221	311	311	663
16.	Odb. 2	DV	12.06.	917,04	23,64	21 678,83	23,83	21 853,06	174,24	
		DS	12.07.		311	604	221	311	311	663
17.	Odb. 6	DV	13.06.	85,04	23,67	2 012,90	23,67	2 012,90	0,00	
		DS	27.06.		311	604	221	311	x	x
18.	Odb. 7	DV	30.06.	1 433,76	23,74	34 037,46	23,73	34 023,12	-14,34	
		DS	21.07.		311	604	221	311	563	311
19.	Odb. 1	DV	12.07.	4 910,20	23,83	116 985,52	23,83	117 010,07	24,55	
		DS	11.08.		311	604	221	311	311	663

20.	Odb. 7	DV	02.08.	586,60	23,95	14 049,07	23,95	14 049,07	0,00	
		DS	23.08.		311	604	221	311	x	x
21.	Odb. 1	DV	10.08.	1 685,17	24,24	40 848,52	24,24	40 848,52	0,00	
		DS	09.09.		311	604	221	311	x	x
22.	Odb. 5	DV	17.08.	487,18	24,07	11 726,42	24,07	11 726,42	0,00	
		DS	31.08.		311	604	221	311	x	x
23.	Odb. 1	DV	24.08.	9 396,30	24,14	226 826,68	24,14	226 779,70	-46,98	
		DS	23.09.		311	604	221	311	563	311
24.	Odb. 1	DV	24.08.	7 726,89	24,14	186 527,12	24,14	186 527,12	0,00	
		DS	23.09.		311	604	221	311	x	x
25.	Odb. 1	DV	24.08.	411,40	24,14	9 931,20	24,14	9 929,14	-2,06	
		DS	23.09.		311	604	221	311	563	311
26.	Odb. 1	DV	24.08.	406,56	24,14	9 814,36	24,14	9 812,33	-2,03	
		DS	23.09.		311	604	221	311	563	311
27.	Odb. 2	DV	11.09.	1 410,27	24,47	34 509,31	24,47	34 509,31	0,00	
		DS	11.10.		311	604	221	311	x	x
28.	Odb. 2	DV	09.10.	845,48	24,42	20 646,62	24,42	20 646,62	0,00	
		DS	08.11.		311	604	221	311	x	x
29.	Odb. 2	DV	09.10.	123,90	24,42	3 025,64	24,42	3 025,64	0,00	
		DS	08.11.		311	604	221	311	x	x
30.	Odb. 7	DV	10.10.	1 320,68	24,44	32 277,42	24,44	32 277,42	0,00	
		DS	31.10.		311	604	221	311	x	x
31.	Odb. 1	DV	12.10.	8 651,84	24,56	212 489,19	24,56	212 489,19	0,00	
		DS	13.11.		311	604	221	311	x	x
32.	Odb. 1	DV	16.10.	5 776,06	24,66	142 437,64	24,66	142 437,64	0,00	
		DS	16.11.		311	604	221	311	x	x
33.	Odb. 1	DV	24.10.	396,88	24,65	9 783,09	24,65	9 783,09	0,00	
		DS	23.11.		311	604	221	311	x	x
34.	Odb. 2	DV	30.10.	815,80	24,67	20 125,79	24,67	20 125,79	0,00	
		DS	29.11.		311	604	221	311	x	x
35.	Odb. 1	DV	07.11.	793,76	24,46	19 415,37	24,46	19 415,37	0,00	
		DS	07.12.		311	604	221	311	x	x
36.	Odb. 1	DV	15.11.	4 730,02	24,51	115 932,79	24,51	115 932,79	0,00	
		DS	15.12.		311	604	221	311	x	x
37.	Odb. 2	DV	21.11.	806,92	24,45	19 729,19	24,45	19 729,19	0,00	
		DS	21.12.		311	604	221	311	x	x
38.	Odb. 7	DV	05.12.	912,38	24,39	22 252,95				
		DS	05.01.		311,00	604				

CELKEM	2 164 039,87	2 144 145,17	563
			-221,18
			663
			2 579,43
			Ztráta
			2 358,25

Zdroj: vlastní výpočty z interních materiálů Firma SE, 2023 a kurzů ČNB, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *Odb. = Odběratel

Celková hodnota kurzových ztrát (účet 563) je 221,18 Kč, což je výrazně méně, než u závazků v cizí měně oceňovaných pomocí denních kurzů ČNB. Celkový kurzový zisk (účet 663) je 2 579,43 Kč, což je opět podstatně méně, než u oceňování závazků v cizí měně. Celkový zisk v případě použití denních kurzů ČNB je tedy 2 358,25 Kč, což je v celkových hodnotách nákladů a výnosů v řádech milionů poměrně zanedbatelná částka. Poprvé se však hodnota celkových kurzových rozdílů dostává do zisku. V následujících pododdílech jsou blíže popsány další způsoby ocenění pohledávek v cizí měně, které jsou se způsobem, který používá Firma SE, patřičně porovnány.

4.3.2 Oceňování pohledávek týdenním pevným kurzem

Tabulka 8 ukazuje účtování pohledávek v cizí měně při použití pevných týdenních kurzů k jejich oceňování. Pevný týdenní kurz je denním kurzem ČNB v poslední den předcházejícího týdne, tedy pokud je o pohledávce v cizí měně účtováno v pondělí, na přepočtení je použit denní kurz ČNB z pátku předcházejícího týdne. Tento způsob oceňování je používán při vystavení faktury a také při jejím placení. Sloupec „*Faktura vystavená*“ obsahuje pevný týdenní kurz v týdnu vystavení faktury, přepočtení na CZK za pomoci již zmíněného kurzu a také způsob účtování účetního případu. Obsah sloupce „*Platba faktury*“ je takřka totožný s předchozím sloupcem, hodnota faktury v CZK je ale přepočítávána podle pevného týdenního kurzu v týdnu platby faktury. Ve sloupci „*Kurzové rozdíly*“ jsou vyjádřeny hodnoty kurzových rozdílů včetně jejich účtování, tedy za předpokladu, že vznikly. Účet 604 – *Tržby z prodeje zboží* má v součtu hodnotu 2 162 739,17 Kč (90 047,94 EUR), což je lehce méně, než při použití denních kurzů ČNB. Celkový součet účtu 221 – *Bankovní účty* je pak nižší nejen kvůli kurzovým rozdílům, ale také proto, že faktura číslo 38 bude zaplacená až v roce 2024.

Tabulka 8: Oceňování pohledávek týdenním pevným kurzem

Č	Odb.*	Datum vystavení (DV)		EUR	Faktura vystavená		Platba faktury		Kurzové rozdíly	
		Datum splatnosti (DS)			KURZ	CZK	KURZ	CZK	CZK	
					MD	DAL	MD	DAL	MD	DAL
1.	Odb. 1	DV	27.01.	3 862,25	23,92	92 385,02	23,72	91 593,26	-791,76	
		DS	26.02.		311	604	221	311	563	311
2.	Odb. 2	DV	14.02.	2 890,31	23,69	68 471,44	23,82	68 847,18	375,74	
		DS	28.02.		311	604	221	311	311	663
3.	Odb. 1	DV	08.03.	5 754,82	23,51	135 295,82	23,49	135 180,72	-115,10	
		DS	07.04.		311	604	221	311	563	311
4.	Odb. 2	DV	14.03.	882,76	23,64	20 864,03	23,68	20 903,76	39,72	
		DS	28.03.		311	604	221	311	311	663
5.	Odb. 2	DV	20.03.	926,23	23,95	22 183,21	23,49	21 757,14	-426,07	
		DS	03.04.		311	604	221	311	563	311
6.	Odb. 2	DV	21.03.	828,94	23,95	19 853,11	23,49	19 471,80	-381,31	
		DS	04.04.		311	604	221	311	563	311
7.	Odb. 2	DV	22.03.	1 517,60	23,95	36 346,52	23,49	35 648,42	-698,10	
		DS	05.04.		311	604	221	311	563	311
8.	Odb. 2	DV	30.03.	2 501,76	23,68	59 241,68	23,59	59 016,52	-225,16	
		DS	13.04.		311	604	221	311	563	311
9.	Odb. 3	DV	05.04.	129,74	23,49	3 047,59	23,35	3 028,78	-18,81	
		DS	20.04.		311	604	221	311	563	311
10.	Odb. 4	DV	05.04.	127,96	23,49	3 005,78	23,35	2 987,23	-18,55	
		DS	19.04.		311	604	221	311	563	311
11.	Odb. 2	DV	25.04.	3 449,64	23,55	81 239,02	23,76	81 946,20	707,18	
		DS	25.05.		311	604	221	311	311	663
12.	Odb. 5	DV	25.04.	569,38	23,55	13 408,90	23,40	13 323,49	-85,41	
		DS	09.05.		311	604	221	311	563	311
13.	Odb. 1	DV	25.04.	4 428,65	23,55	104 294,71	23,76	105 202,58	907,87	
		DS	25.05.		311	604	221	311	311	663
14.	Odb. 2	DV	01.06.	114,66	23,65	2 711,14	23,66	2 712,86	1,72	
		DS	01.07.		311	604	221	311	311	663
15.	Odb. 1	DV	09.06.	7 433,11	23,66	175 830,22	23,74	176 462,03	631,81	
		DS	09.07.		311	604	221	311	311	663
16.	Odb. 2	DV	12.06.	917,04	23,63	21 669,66	23,95	21 958,52	288,87	
		DS	12.07.		311	604	221	311	311	663
17.	Odb. 6	DV	13.06.	85,04	23,63	2 009,50	23,66	2 012,05	2,55	
		DS	27.06.		311	604	221	311	311	663
18.	Odb. 7	DV	30.06.	1 433,76	23,66	33 922,76	23,78	34 087,64	164,88	
		DS	21.07.		311	604	221	311	311	663
19.	Odb. 1	DV	12.07.	4 910,20	23,95	117 574,74	24,28	119 219,66	1 644,92	
		DS	11.08.		311	604	221	311	311	663

20.	Odb. 7	DV	02.08.	586,60	24,02	14 090,13	24,04	14 098,93	8,80	
		DS	23.08.		311	604	221	311	311	663
21.	Odb. 1	DV	10.08.	1 685,17	24,28	40 915,93	24,14	40 671,58	-244,35	
		DS	09.09.		311	604	221	311	563	311
22.	Odb. 5	DV	17.08.	487,18	23,83	11 609,50	24,13	11 755,65	146,15	
		DS	31.08.		311	604	221	311	311	663
23.	Odb. 1	DV	24.08.	9 396,30	24,04	225 840,07	24,51	230 256,33	4 416,26	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
24.	Odb. 1	DV	24.08.	7 726,89	24,04	185 715,80	24,51	189 347,44	3 631,64	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
25.	Odb. 1	DV	24.08.	411,40	24,04	9 888,00	24,51	10 081,36	193,36	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
26.	Odb. 1	DV	24.08.	406,56	24,04	9 771,67	24,51	9 962,75	191,08	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
27.	Odb. 2	DV	11.09.	1 410,27	24,24	34 184,94	24,44	34 467,00	282,05	
		DS	11.10.		311	604	221	311	311	663
28.	Odb. 2	DV	09.10.	845,48	24,44	20 663,53	24,42	20 642,39	-21,14	
		DS	08.11.		311	604	221	311	563	311
29.	Odb. 2	DV	09.10.	123,90	24,44	3 028,12	24,42	3 025,02	-3,10	
		DS	08.11.		311	604	221	311	563	311
30.	Odb. 7	DV	10.10.	1 320,68	24,44	32 277,42	24,67	32 581,18	303,76	
		DS	31.10.		311	604	221	311	311	663
31.	Odb. 1	DV	12.10.	8 651,84	24,44	211 450,97	24,53	212 229,64	778,67	
		DS	13.11.		311	604	221	311	311	663
32.	Odb. 1	DV	16.10.	5 776,06	24,67	142 495,40	24,53	141 686,75	-808,65	
		DS	16.11.		311	604	221	311	563	311
33.	Odb. 1	DV	24.10.	396,88	24,71	9 804,92	24,66	9 787,06	-17,86	
		DS	23.11.		311	604	221	311	563	311
34.	Odb. 2	DV	30.10.	815,80	24,67	20 125,79	24,41	19 913,68	-212,11	
		DS	29.11.		311	604	221	311	563	311
35.	Odb. 1	DV	07.11.	793,76	24,42	19 379,65	24,35	19 328,06	-51,59	
		DS	07.12.		311	604	221	311	563	311
36.	Odb. 1	DV	15.11.	4 730,02	24,53	116 027,39	24,36	115 199,64	-827,75	
		DS	15.12.		311	604	221	311	563	311
37.	Odb. 2	DV	21.11.	806,92	24,66	19 898,65	24,51	19 777,61	-121,04	
		DS	21.12.		311	604	221	311	563	311
38.	Odb. 7	DV	05.12.	912,38	24,35	22 216,45				
		DS	05.01.		311	604				

CELKEM	2 162 739,17	2 150 171,90	563
			-5 067,85
			663
			14 717,04
			Ztráta
			9 649,19

Zdroj: vlastní výpočty z interních materiálů Firma SE, 2023 a kurzů ČNB, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *Odb. = Odběratel

Kurzové ztráty (účet 563) jsou za použití pevných týdenních kurzů v hodnotě 5 067,85 Kč, což je větší hodnota, než u použití denních kurzů ČNB. Kurzové zisky (účet 663) jsou pak za použití pevných týdenních kurzů v hodnotě 14 717,04 Kč, což vytváří celkový kurzový zisk v hodnotě 9 649,19 Kč. Využití pevných kurzů se tedy vyplatilo natolik, že by při jeho použití firmě vznikl celkový kurzový zisk na místo kurzové ztráty. Zatím je tedy pevný týdenní kurz nejvýhodnější možností oceňování pohledávek v cizí měně a vzhledem k tomu, že tato možnost oceňování měla jedny z nejlepších výsledků také v případě oceňování závazků v cizí měně, bylo by pro firmu výhodné tento způsob oceňování zvolit.

4.3.3 Oceňování pohledávek měsíčním pevným kurzem

V tabulce 9 je vyjádřeno účtování pohledávek v cizí měně při použití pevných měsíčních kurzů k jejich ocenění v CZK, kde pevný měsíční kurz je denním kurzem ČNB v posledním dni předcházejícího měsíce. Měsíční pevný kurz je používán pro oceňování ve chvíli vystavení faktury a také ve chvíli její platby. Ve sloupci „*Faktura vystavená*“ jsou obsaženy pevné měsíční kurzy v měsíci vystavení faktury, hodnota faktury v CZK při použití pevného měsíčního kurzu a předkontace účtování účetního případu. Sloupec „*Platba faktury*“ je pak skoro stejný jako ten předchozí, a to jen s tím rozdílem, že pro přepočet hodnoty v CZK je použit pevný měsíční kurz v měsíci, kdy je účtováno o platbě. Sloupec „*Kurzové rozdíly*“ opět vyjadřuje výši případných kurzových rozdílů a způsob jejich účtování. Celková suma účtu 604 – *Tržby z prodeje zboží* je 2 157 024,05 Kč (90 047,94 EUR), což nepřevyšuje celkovou hodnotu v případě použití pevných týdenních kurzů. Účet 221 – *Bankovní účty* mají opět celkově nižší hodnotu, protože faktura číslo 38 bude zaplácena až na začátku roku 2024.

Tabulka 9: Oceňování pohledávek měsíčním pevným kurzem

Č	Odb.*	Datum vystavení (DV) Datum splatnosti (DS)		EUR	Faktura vystavená		Platba faktury		Kurzové rozdíly	
					KURZ	CZK	KURZ	CZK	CZK	
					MD	DAL	MD	DAL	MD	DAL
1.	Odb. 1	DV	27.01.	3 862,25	24,12	93 157,47	23,79	91 882,93	-1 274,54	
		DS	26.02.		311	604	221	311	563	311
2.	Odb. 2	DV	14.02.	2 890,31	23,79	68 760,47	23,79	68 760,47	0,00	
		DS	28.02.		311	604	221	311	x	x
3.	Odb. 1	DV	08.03.	5 754,82	23,75	136 676,98	23,49	135 180,72	-1 496,25	
		DS	07.04.		311	604	221	311	563	311
4.	Odb. 2	DV	14.03.	882,76	23,75	20 965,55	23,75	20 965,55	0,00	
		DS	28.03.		311	604	221	311	x	x
5.	Odb. 2	DV	20.03.	926,23	23,75	21 997,96	23,49	21 757,14	-240,82	
		DS	03.04.		311	604	221	311	563	311
6.	Odb. 2	DV	21.03.	828,94	23,75	19 687,33	23,49	19 471,80	-215,52	
		DS	04.04.		311	604	221	311	563	311
7.	Odb. 2	DV	22.03.	1 517,60	23,75	36 043,00	23,49	35 648,42	-394,58	
		DS	05.04.		311	604	221	311	563	311
8.	Odb. 2	DV	30.03.	2 501,76	23,75	59 416,80	23,49	58 766,34	-650,46	
		DS	13.04.		311	604	221	311	563	311
9.	Odb. 3	DV	05.04.	129,74	23,49	3 047,59	23,49	3 047,59	0,00	
		DS	20.04.		311	604	221	311	x	x
10.	Odb. 4	DV	05.04.	127,96	23,49	3 005,78	23,49	3 005,78	0,00	
		DS	19.04.		311	604	221	311	x	x
11.	Odb. 2	DV	25.04.	3 449,64	23,49	81 032,04	23,51	81 083,79	51,74	
		DS	25.05.		311	604	221	311	311	663
12.	Odb. 5	DV	25.04.	569,38	23,49	13 374,74	23,51	13 383,28	8,54	
		DS	09.05.		311	604	221	311	311	663
13.	Odb. 1	DV	25.04.	4 428,65	23,49	104 028,99	23,51	104 095,42	66,43	
		DS	25.05.		311	604	221	311	311	663
14.	Odb. 2	DV	01.06.	114,66	23,75	2 722,60	23,74	2 722,03	-0,57	
		DS	01.07.		311	604	221	311	563	311
15.	Odb. 1	DV	09.06.	7 433,11	23,75	176 499,20	23,74	176 462,03	-37,17	
		DS	09.07.		311	604	221	311	563	311
16.	Odb. 2	DV	12.06.	917,04	23,75	21 775,11	23,74	21 770,53	-4,59	
		DS	12.07.		311	604	221	311	563	311
17.	Odb. 6	DV	13.06.	85,04	23,75	2 019,27	23,75	2 019,27	0,00	
		DS	27.06.		311	604	221	311	x	x
18.	Odb. 7	DV	30.06.	1 433,76	23,75	34 044,63	23,74	34 037,46	-7,17	
		DS	21.07.		311	604	221	311	563	311
19.	Odb. 1	DV	12.07.	4 910,20	23,74	116 568,15	23,91	117 402,88	834,73	
		DS	11.08.		311	604	221	311	311	663

20.	Odb. 7	DV	02.08.	586,60	23,91	14 025,61	23,91	14 025,61	0,00	
		DS	23.08.		311	604	221	311	x	x
21.	Odb. 1	DV	10.08.	1 685,17	23,91	40 292,41	24,07	40 562,04	269,63	
		DS	09.09.		311	604	221	311	311	663
22.	Odb. 5	DV	17.08.	487,18	23,91	11 648,47	23,91	11 648,47	0,00	
		DS	31.08.		311	604	221	311	x	x
23.	Odb. 1	DV	24.08.	9 396,30	23,91	224 665,53	24,07	226 168,94	1 503,41	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
24.	Odb. 1	DV	24.08.	7 726,89	23,91	184 749,94	24,07	185 986,24	1 236,30	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
25.	Odb. 1	DV	24.08.	411,40	23,91	9 836,57	24,07	9 902,40	65,82	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
26.	Odb. 1	DV	24.08.	406,56	23,91	9 720,85	24,07	9 785,90	65,05	
		DS	23.09.		311	604	221	311	311	663
27.	Odb. 2	DV	11.09.	1 410,27	24,07	33 945,20	24,34	34 325,97	380,77	
		DS	11.10.		311	604	221	311	311	663
28.	Odb. 2	DV	09.10.	845,48	24,34	20 578,98	24,44	20 663,53	84,55	
		DS	08.11.		311	604	221	311	311	663
29.	Odb. 2	DV	09.10.	123,90	24,34	3 015,73	24,44	3 028,12	12,39	
		DS	08.11.		311	604	221	311	311	663
30.	Odb. 7	DV	10.10.	1 320,68	24,34	32 145,35	24,34	32 145,35	0,00	
		DS	31.10.		311	604	221	311	x	x
31.	Odb. 1	DV	12.10.	8 651,84	24,34	210 585,79	24,44	211 450,97	865,18	
		DS	13.11.		311	604	221	311	311	663
32.	Odb. 1	DV	16.10.	5 776,06	24,34	140 589,30	24,44	141 166,91	577,61	
		DS	16.11.		311	604	221	311	311	663
33.	Odb. 1	DV	24.10.	396,88	24,34	9 660,06	24,44	9 699,75	39,69	
		DS	23.11.		311	604	221	311	311	663
34.	Odb. 2	DV	30.10.	815,80	24,34	19 856,57	24,44	19 938,15	81,58	
		DS	29.11.		311	604	221	311	311	663
35.	Odb. 1	DV	07.11.	793,76	24,44	19 399,49	24,29	19 280,43	-119,06	
		DS	07.12.		311	604	221	311	563	311
36.	Odb. 1	DV	15.11.	4 730,02	24,44	115 601,69	24,29	114 892,19	-709,50	
		DS	15.12.		311	604	221	311	563	311
37.	Odb. 2	DV	21.11.	806,92	24,44	19 721,12	24,29	19 600,09	-121,04	
		DS	21.12.		311	604	221	311	563	311
38.	Odb. 7	DV	05.12.	912,38	24,29	22 161,71				
		DS	05.01.		311	604				

CELKEM	2 157 024,05	2 135 734,50	563
			-5 271,27
			663
			6 143,43
			Ztráta
			872,16

Zdroj: vlastní výpočty z interních materiálů Firma SE, 2023 a kurzů ČNB, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *Odb. = Odběratel

Celkové kurzové ztráty (účet 563) mají za použití pevných měsíčních kurzů hodnotu 5 271,27 Kč, což je hodnota lehce vyšší, než při použití pevných týdenních kurzů. Hodnota kurzových zisků (účet 663) je pak za použití pevných měsíčních kurzů 6 143,43 Kč, tedy je nižší, než při použití pevných týdenních kurzů. Celková hodnota kurzového zisku tak je 872,16 Kč, což tentokrát ukazuje na nevýhody využití pevných měsíčních kurzů pro oceňování pohledávek v cizí měně. Pevný měsíční kurz byl brán jako výhodný také u oceňování závazků v cizí měně, oproti využití pevného týdenního kurzu je však jednoznačně méně výhodný.

4.3.4 Oceňování pohledávek v cizí měně podle IFRS

Jak již bylo řečeno, tzv. funkční měna, tedy měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí, je od 1. 1. 2024 využitelná nejen na základě IFRS, ale také na základě české legislativy (ZoÚ, 2024). V případě Firmy SE, by byla zvolena funkční měna euro, díky tomu by byly v daném případě kurzové rozdíly nulové. Funkční měna však má dopad nejen na závazky a pohledávky, ale na celé účetnictví, což by mohlo celkové množství kurzových rozdílů zvýšit, neboť Firma SE operuje také v ČR, kde nakupuje nepřímý materiál, hmotný majetek a jiné položky účetnictví.

Firma SE by tedy ideálně měla využívat pevných týdenních kurzů, což podle průzkumu za pomoci jejich vlastních pohledávek a závazků, zařídí Firmě SE nejnižší celkové kurzové ztráty. Stejně jako u oceňování závazků by firma měla vzít v úvahu také výši transakčních nákladů spojených s účtováním faktur. Celkové částky kurzových ztrát jsou v kontextu celkových firemních aktiv a pasiv poměrně zanedbatelnou položkou a rozdíly mezi jednotlivými způsoby oceňování nejsou tak velké, proto by možná bylo z hlediska nákladů levnější zajetý způsob oceňování neměnit.

5 Pořízení a oceňování osobního automobilu

V následující kapitole jsou popsány způsoby oceňování a pořízení osobního automobilu za použití dat o osobních automobilech již vlastněných Firmou SE a také dat od dealerství vozů Audi, kde jednotlivé způsoby pořízení jsou demonstrovány na konkrétním modelu vozu Audi. Konkrétní značka automobilu je Audi Q7 SUV 45 TDI quattro (dále jen Audi), kterou si jednatel Firmy SE vybral jako předmět potenciální koupě. Firma SE preferuje pořízení na úvěr a po pěti letech, kdy je automobil plně splacený, přistupuje k prodeji stávajícího vozu a následně k nákupu vozu nového. Prodejem stávajícího vozu je většinou financována akontace u nově pořizovaného automobilu na úvěr. V následujících oddílech jsou shrnuty celkem tři způsoby pořízení osobního automobilu, a to pořízení na fakturu, na úvěr a na leasing, také s porovnáním pořízení stejné značky v Německu. Z těchto způsobů pořízení pak je vybrán ten, který je pro firmu nejvýhodnější z hlediska úspory celkových nákladů v průběhu životnosti majetku. Všechny uvedené informace platí pro rok 2023, ale u jednotlivých metod pořízení a oceňování jsou zmíněné aktuální změny dle novel zákonů k 1. 1. 2024. Součástí kapitoly jsou také způsoby oceňování osobního automobilu a také pohled IFRS na pořizování a oceňování osobního automobilu.

Cenové nabídky na vůz značky Audi, který je předmětem zkoumání, byly poskytnuty nejmenovaným dealerstvím vozů značky Audi. Pro úplnost je třeba zmínit, že nabídka při nákupu na fakturu, tedy tzv. hotově, je v celkové ceně vyšší, než nákup na úvěr. Důvodem je určité cenové zvýhodnění v podobě slev nebo výhodných balíčků pro zákazníky, kteří se rozhodnou pro financování pořízení úvěrem. Výše úvěru je determinována počtem měsíců, kdy je úvěr na automobil splácen, tato doba splácení se může rovnat době odpisování majetku nebo může být i kratší. Operativní leasing pak většinou bývá poskytován včetně obou sad pneumatik, což opět záleží na nabídce dealerství, v případě, o kterém je účtováno v práci, je součástí nabídky pouze jedna sada pneumatik. Dále je u leasingu důležité zmínit fakt, že výše splátky je determinována délkou trvání smlouvy, rozsahem služeb poskytovaných leasingovou společností a hlavně tzv. nájezdem, tedy počtem kilometrů ujetých za rok. Informace o tom, kolik kilometrů zákazník s automobilem za rok najede, musí být leasingové společnosti poskytnuta před uzavřením leasingové smlouvy, aby bylo možné vyčíslit adekvátní splátku. Důvodem proč leasingová společnost tuto

konkrétní informaci potřebuje, je nutnost znát výši amortizace vozu, která se většinou odvíjí právě od najetých kilometrů.

Z hlediska prvotního oceňování osobního automobilu nejsou mezi jednotlivými způsoby pořízení téměř žádné rozdíly, až na případné odlišné nabídky a výhody zahrnuté ve smlouvě s prodejcem, které ovlivňují výši pořizovací ceny a položky v ní zahrnuté. Firma SE oceňuje automobily v pořizovací ceně včetně vedlejších pořizovacích nákladů, kterými je nejčastěji přepis automobilu nebo nákup pneumatik. Firmou SE již vlastněné automobily ročně ujedou v přepočtu 25 000 km, neboť jsou využívány obchodními zástupci. Z tohoto důvodu by odpisy měly odpovídat skutečnému opotřebení vozidla a není nutné osobní automobil přeceňovat jiným způsobem ocenění majetku. K uvážení by samozřejmě mohlo být přecenění na fair value podle IFRS, které vyjadřuje opotřebení také z hlediska hodnoty aktiva jako investičního majetku (Dvořáková, 2022). V případě Audi, však tato „mentální“ hodnota, na rozdíl od jiných značek, rychle klesá a přecenění na fair value by tak v podstatě postrádalo smyslu.

5.1 Pořízení osobního automobilu na fakturu

V následujícím oddíle je popsáno pořízení osobního automobilu na fakturu, tedy tzv. „hotově“ a to jak v České republice, tak i v Německu. Nabídka pro ČR byla vypracována již zmíněným dealerstvím vozů značky Audi v ČR, kdežto nabídka pro Německo byla získána prostřednictvím e-mailové komunikace s dealerstvím vozů Audi v Drážďanech. Oba způsoby jsou vzájemně porovnány především z hlediska výše celkových nákladů s důrazem na jejich úsporu. Pro úplnost je nutné zmínit, že Firma SE účetní odpisy ztotožňuje s odpisy daňovými, tedy účetní odpisy se rovnají těm daňovým, konkrétně Firma SE využívá rovnoměrné odpisování. Osobní automobil byl pořízen 2. května 2023 a platba faktury proběhla 1. června 2023, tento údaj je důležitý především pro přepočet faktury německého dealerství z eur na české koruny.

5.1.1 Pořízení osobního automobilu na fakturu v České republice

Nabídka vozu Audi od českého dealerství včetně DPH vychází na 2 156 500,00 Kč (viz Příloha B), tato nabídka je bez pneumatik či pojištění, které ale mohou být také součástí nabídky, v takovém případě by však cena automobilu byla ještě vyšší. Nabídka tedy vychází na 1 782 231,00 Kč bez DPH, což je částka označována jako cena pořízení, k níž je nutné přičíst také vedlejší pořizovací náklady, konkrétně cenu pneumatik a poplatků za přepis automobilu. Faktura za pneumatiky by byla Firmě SE v případě této nabídky účtována zvlášť a přepis automobilu by nebyl součástí služeb poskytovaných dealerstvím. Jak již bylo zmíněno, Firma SE pro výpočet účetních odpisů využívá metodiku výpočtu daňových odpisů, konkrétně rovnoměrné odpisování. Pořizovací cena pro výpočet ročních účetních odpisů je tedy celkem 1 853 031,00 Kč (viz tabulka č. 10), rovnoměrný odpis v prvním roce je pak 203 833,00 Kč a v dalších letech je 412 299,00 Kč.

Tabulka 10: Pořízení na fakturu (CZ) - rovnoměrné odpisování

Odpisový plán			
Rok	Odpis	Oprávka	Zůstatková cena
1.	203 833	203 833	1 649 198
2.	412 299	616 133	1 236 898
3.	412 299	1 028 432	824 599
4.	412 299	1 440 732	412 299
5.	412 299	1 853 031	0
PC	1 853 031 Kč		

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Pro úplnost je v tabulce č. 11 demonstrován způsob výpočtu odpisů pomocí zrychleného odpisování. V tomto případě by byl odpis nejvyšší v druhém roce odpisování a ke konci životnosti majetku by byl odpis čím dál menší, v prvním roce odpisování by však byl odpis vyšší, než u rovnoměrného odpisování. Pro volbu metody odpisování je podstatné vědět, jaký je cíl podniku, pokud podnik cílí na úsporu nákladů, je pravděpodobně výhodnější použít rovnoměrné odpisování. V případě, že podnik cílí na daňovou optimalizaci, tedy preferuje vyšší celkové náklady, byl by pro ně výhodnější zrychlený způsob odpisování.

Tabulka 11: Pořízení na fakturu (CZ) - zrychlené odpisování

Zrychlené odpisování			
Rok	Odpis	Oprávka	Zůstatková cena
1.	370 606	370 606	1 482 425
2.	592 970	963 576	889 455
3.	444 727	1 408 304	444 727
4.	296 485	1 704 789	148 242
5.	148 242	1 853 031	0
PC	1 853 031 Kč		

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Podle legislativy platné v roce 2023, je možné zvolit pro odpisování majetku, také pomocí mimořádného odpisu, který podniku umožní splatit 60 % hodnoty majetku v prvním roce a zbylých 40 % odepíše v druhém roce. Vzhledem k tomu, že tato možnost byla pomocí novely zákona k 1. lednu 2024 zrušena, není tento způsob odpisování součástí dalšího zkoumání. Vzhledem k tomu, že Firma SE se snaží o úsporu nákladů, k výpočtu odpisů je v celé kapitole používána metoda rovnoměrného odpisování.

Od 1. 1. 2024 je podle novely zákona o účetnictví DPH daňově uznatelné pouze do částky 420 000,00 Kč, jakákoli částka přesahující tuto hodnotu by byla zahrnuta do pořizovací ceny automobilu, tedy vstoupila by do majetku společnosti (Martínková, 2024). Tato novela platí pouze pro osobní automobily pořizované jako dlouhodobý majetek, nedotkne se podniků, které automobily prodávají jako zboží, v takovém případě bude jako odpočet DPH možné uplatnit celou částku DPH, otázkou však zůstává, jakým způsobem bude přistupováno k leasingovým společnostem, které osobní automobily také zahrnují do majetku společnosti, ale pronajímají je svým zákazníkům (TPA ČR, 2024). Co se týče daňové znatelnosti odpisů majetku, budou tyto odpisy daňově uznatelné pouze do výše dvou milionů pořizovací ceny (TPA ČR, 2024), tedy účetní odpisy budou v takovém případě vyšší, než ty daňové, které budou vypočítány z pořizovací ceny dvou milionů korun.

V tabulce č. 12 jsou zobrazeny náklady spojené s pořizovaným osobním automobilem za první rok, tedy v roce pořízení. Částka servisu ve výši 50 000,00 Kč je průměrný roční náklad na servis, je pravděpodobné, že náklady nebudou každý rok stejné, například při servisu brzdového systému bude částka bližší sto tisícům, v prvním roce je pravděpodobné, že servis bude nižší nebo nulový. Vzhledem k tomu, že průměrné náklady na servis jsou použity u všech způsobů pořízení, stačí

k vyčíslení ročních nákladů průměrná částka. Rovnoměrný odpis v prvním roce je poloviční oproti dalším letům, neboť koeficient pro jeho výpočet je také poloviční. Tato skutečnost by měla vykompenzovat náklady spojené s pořízením, tedy nákup pneumatik a přepis automobilu na vlastníka. Celkové náklady v prvním roce jsou 369 633,00 Kč včetně odpisu, platba faktury za nákup osobního automobilu je v tomto případě pouze výdajem.

Tabulka 12: Pořízení na fakturu (CZ) - náklady v prvním roce

Položka výdajů v prvním roce	Měsíční náklad	Roční náklad
Přepis automobilu	66,67 Kč	800,00 Kč
Povinné ručení	833,33 Kč	10 000,00 Kč
Havarijní pojištění	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Servis	4 166,67 Kč	50 000,00 Kč
Pneumatiky	5 833,33 Kč	70 000,00 Kč
Odpis	16 986,08 Kč	203 833,00 Kč
Celkem	30 802,75 Kč	369 633,00 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Náklady v druhém roce a v letech dalších (viz tabulka č. 13) jsou o něco nižší díky absenci pořizovacích nákladů, na druhou stranu je ale zvyšuje dvojnásobný odpis oproti odpisu v prvním roce (dvojnásobný koeficient rovnoměrných odpisů). Celkové náklady za 60 měsíců (tedy 5 let) životnosti automobilu jsou 2 398 829,00 Kč, tato částka zahrnuje všechny náklady spojené s vlastnictvím automobilu, kromě nákladů na pohonné hmoty a nákupu případných doplňků. Pohonné hmoty nejsou brány v potaz z toho důvodu, že nijak neovlivňují výši splátky a u všech způsobů pořízení jsou zodpovědností podniku. Náklady na pneumatiky jsou započítány pouze v prvním roce životnosti, neboť předpokládaná životnost takto kvalitních pneumatik je delší než pět let. Případné zničení některé z pneumatik je pak započítáno do nákladů na servis automobilu.

Tabulka 13: Pořízení na fakturu (CZ) - náklady v dalších letech

Položka nákladů v dalších letech	Měsíční náklad	Roční náklad
Povinné ručení	833,33 Kč	10 000,00 Kč
Havarijní pojištění	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Servis	4 166,67 Kč	50 000,00 Kč
Pneumatiky	x	x
Odpis	34 358,25 Kč	412 299,00 Kč
Celkem	42 274,92 Kč	507 299,00 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

V tabulce č. 14 je zobrazeno účtování jednotlivých účetních případů spojených s pořízením automobilu v prvním roce jeho životnosti, včetně předem vypočítaného odpisu ve výši 203 833,00 Kč. Do pořizovací ceny vstupuje hodnota majetku bez DPH, hodnota faktury za pneumatiky a poplatek za přepis automobilu. Celková pořizovací cena, ve které je osobní automobil zařazen do užívání, je tedy 1 853 031,00 Kč. Celkový úbytek peněžních prostředků je v prvním roce ve výši 2 322 300,00 Kč, což je o dost vyšší částka než cena nakupovaného majetku 2 156 500,00 Kč.

Tabulka 14: Pořízení na fakturu (CZ) - účtování v prvním roce

Způsob účtování v prvním roce				
Položka účtování		Částka	MD	DAL
Pořízení DHM	částka bez DPH	1 782 231,00 Kč	042	321
	DPH	374 269,00 Kč	343	321
Platba faktury		2 156 500,00 Kč	321	221
Faktura za pneumatiky		70 000,00 Kč	042	321
Platba faktury za pneumatiky		70 000,00 Kč	321	221
Přepis automobilu		800,00 Kč	042	211
Odpis DHM		203 833,00 Kč	551	082
Faktura za servis		50 000,00 Kč	518	321
Platba faktury za servis		50 000,00 Kč	321	221
Havarijní pojištění		35 000,00 Kč	548	379
Platba havarijního pojištění		35 000,00 Kč	379	221
Povinné ručení		10 000,00 Kč	548	379
Platba povinného ručení		10 000,00 Kč	379	221
Zařazení DHM do užívání		1 853 031,00 Kč	022	042

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Tabulka č. 15 ukazuje účtování v dalších letech s dvojnásobným odpisem ve výši 412 299,00 Kč, tedy dvojnásobným oproti prvnímu roku životnosti majetku. Ostatní účetní případy zahrnují pouze platby za pojištění, povinné ručení a servis, který je, jak již bylo řečeno průměrnou hodnotou. V posledním roce by bylo navíc účtováno také o vyřazení majetku, kde by samozřejmě záleželo na způsobu vyřazení a zároveň by bylo možné majetek vyřadit z majetku dříve například na základě prodeje, škody, darování atd. Vzhledem k tomu, že zatím není jasné, kdy a jakým způsobem bude osobní automobil z majetku vyřazen, nebude tedy tato skutečnost součástí této kapitoly.

Tabulka 15: Pořízení na fakturu (CZ) - účtování v dalších letech

Způsob účtování v dalších letech			
Položka účtování	Částka	MD	DAL
Odpis DHM	412 299,00 Kč	551	082
Faktura za servis	50 000,00 Kč	518	321
Platba faktury za servis	50 000,00 Kč	321	221
Havarijní pojištění	35 000,00 Kč	548	379
Platba havarijního pojištění	35 000,00 Kč	379	221
Povinné ručení	10 000,00 Kč	548	379
Platba povinného ručení	10 000,00 Kč	379	221

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Z hlediska IFRS nejsou zásady účtování tak specifické, jako v českých normách, hlavní rozdíl je především v tom, že každý DHM zařazený do majetku společnosti musí prokazatelně přinášet ekonomický užitek nebo zde musí být alespoň pravděpodobnost, že ekonomický užitek přinese (Dvořáková, 2022). Samotné účtování by se nemělo lišit od účtování podle českých norem.

5.1.2 Pořízení osobního automobilu na fakturu v Německu

Nabídka na vůz Audi v Německu byla získána od dealerství vozů Audi v Drážďanech, bohužel tuto nabídku není možné zveřejnit, proto není součástí příloh. Vzhledem k tomu, že na případné poskytnutí úvěru nebo leasingu na osobní automobil v Německu je nutné mít na území Německa trvalé bydliště, sídlo společnosti nebo sídlo pobočky/dceřiné společnosti, došlo k porovnání především pořízení osobního automobilu na fakturu. Osobní automobil by byl pořízen 2. května 2023 a faktura by byla zaplacená 1. června 2023, faktura tedy bude přeceněna z eur na české koruny podle denního kurzu ČNB v těchto dvou datech.

Z tabulky č. 16 je patrné, že pořizovací cena je celkem 1 643 139,00 Kč, tato cena zahrnuje cenu pneumatik ve výši 70 000,00 Kč, poplatek za přepis automobilu a cenu pořízení ve výši 66 638,66 EUR přepočítanou na 1 572 339,18 Kč pomocí kurzu 23,595 Kč/EUR z 2. května 2023. Součástí pořizovací ceny není clo, neboť se jedná o nákup DHM z členského státu EU. Odpis v prvním roce je při použití rovnoměrného odpisování 180 745,00 Kč, což je o více než 20 000,00 Kč méně, než v případě nákupu na fakturu v ČR. Odpis v druhém roce je pak 365 598,00 Kč, což je téměř o 50 000,00 Kč méně, než v případě nákupu na fakturu v ČR.

Tabulka 16: Pořízení na fakturu (DE) - odpisový plán

Odpisový plán			
Rok	Odpis	Oprávka	Zůstatková cena
1.	180 745	180 745	1 462 394
2.	365 598	546 344	1 096 795
3.	365 598	911 942	731 197
4.	365 598	1 277 541	365 598
5.	365 598	1 643 139	0
PC	1 643 139 Kč		

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství v Drážďanech, 2023

Tabulka č. 17 obsahuje náklady v prvním roce, tedy v roce pořízení osobního automobilu. V případě nákupu Audi ze třetí země, tedy země mimo EU, by položka cla nebyla nulová, v tomto případě však nulová je, což vytváří možnost srovnat celkové náklady v prvním roce při nákupu v Německu, s těmi při nákupu v ČR. Celkové náklady v prvním roce jsou tedy 346 545,00 Kč, což je přes 20 000,00 Kč méně, než při nákupu osobního automobilu v ČR. Tento rozdíl vychází z položky odpisů, ostatní náklady v prvním roce jsou stejné, jako při nákupu Audi v ČR. Pořizovací cena bohužel nemá vliv na výši pojištění, u některých druhů pojištění v ČR však může v případě totálního zničení automobilu nebo jeho krádeže zajistit vyšší odškodnění, konkrétně dorovnání kupní ceny. V případě celkově nižší pořizovací ceny Audi Q7 při nákupu v Německu je tedy v tomto smyslu spíše nevýhodou.

Tabulka 17: Pořízení na fakturu (DE) - náklady v prvním roce

Položka výdajů v prvním roce	Měsíční náklad	Roční náklad
Přepis automobilu	66,67 Kč	800,00 Kč
Clo	0,00 Kč	0,00 Kč
Povinné ručení	833,33 Kč	10 000,00 Kč
Havarijní pojištění	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Servis	4 166,67 Kč	50 000,00 Kč
Pneumatiky	5 833,33 Kč	70 000,00 Kč
Odpis	15 062,08 Kč	180 745,00 Kč
Celkem	28 878,75 Kč	346 545,00 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství v Drážďanech, 2023

V tabulce č. 18 jsou vyjádřeny náklady v dalších letech účtování o osobním automobilu. Oproti nákladům v prvním roce zde chybí náklady na přepis automobilu a faktura za nákup pneumatik, a zároveň odpis automobilu je dvojnásobný. Celkové náklady za 60 měsíců životnosti automobilu jsou 2 194 934,48 Kč, což je o cca 68

200 000,00 Kč méně než při nákupu Audi Q7 v ČR. Důvodem nižších nákladů je pouze nižší pořizovací cena, která se propisuje do nižších odpisů za jednotlivé roky. Nižší pořizovací cena automobilu v Německu není nikterak překvapivá, bohužel se jedná o běžnou skutečnost také u jiných modelů vozů Audi, ale také u jiných značek. Tato skutečnost pravděpodobně souvisí s dopravními náklady, které jsou spojené s přepravou vozů do ČR, tyto přepravní náklady by pravděpodobně byly v tomto případě téměř nulové, pokud by Firma SE vyslala některého ze zaměstnanců, aby automobil přivezl. Cestovné zaměstnance, který by pro vůz vyrazil, by bylo výrazně nižší, než přepravovat automobil tzv. na valníku. Na druhou stranu je nutné do těchto nákladů započítat také pohonné hmoty spojené s cestou zpět s automobilem a také oportunitní náklady spojené s tím, že by zaměstnanec nevykonával svou běžnou pracovní činnost.

Tabulka 18: Pořízení na fakturu (DE) - náklady v dalších letech

Položka výdajů v dalších letech	Měsíční náklad	Roční náklad
Povinné ručení	833,33 Kč	10 000,00 Kč
Havarijní pojištění	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Servis	4 166,67 Kč	50 000,00 Kč
Pneumatiky	X	X
Odpis	30 466,50 Kč	365 598,00 Kč
Celkem	38 383,17 Kč	460 598,00 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství v Drážďanech, 2023

Tabulka č. 19 zobrazuje kurzové rozdíly spojené s nákupem osobního automobilu v Německu, které se projeví pouze při přijetí a platbě faktury. Takovým kurzovým rozdílem by se samozřejmě dalo předejít v případě, že by byl automobil zaplacen v den přijetí faktury. Pořízení automobilu by však v tomto případě proběhlo 2. května 2023, kdežto platba faktury by proběhla až 1. června 2023, což by vytvořilo kurzovou ztrátu ve výši 5 997,48 Kč. Pro přepočtení na české koruny byl zvolen denní kurz ČNB, který byl v den přijetí faktury 2. května 2023 ve výši 23,595 Kč/EUR a v den platby faktury 1. června 2023 ve výši 23,685 Kč/EUR. Rozdíl mezi oběma kurzy je v tomto případě v celku zanedbatelný, ale při tak vysoké částce by mohl být poměrně zásadní, což by ovlivnilo celkovou výši nákladů. Je nutné připomenout, že Firma SE cílí na úsporu nákladů, i tak by však pořízení na fakturu z Německa bylo relativně výhodnější než pořízení na fakturu v ČR.

Tabulka 19: Pořízení na fakturu (DE) - přepoččet z EUR na CZK

Hodnota faktury	EUR	66 638,66
Účetní operace	Denní kurz ČNB	CZK
Přijetí faktury (2. 5. 2023)	23,595	1 572 339,18 Kč
Platba faktury (1. 6. 2023)	23,685	1 578 336,66 Kč
Kurzový rozdíl	x	5 997,48 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství v Drážďanech, 2023

Účtování v prvním roce je patrné z tabulky č. 20, kde hlavním rozdílem oproti pořízení osobního automobilu v ČR je samovyměření DPH a předpis odpočtu DPH. Dalším rozdílem je výše ročního odpisu a účtování o kurzové ztrátě na základě rozdílu mezi hodnotou faktury v momentě jejího přijetí a v momentě její platby. Jinak je účtování totožné s účtováním o pořízení na fakturu v ČR.

Tabulka 20: Pořízení na fakturu (DE) - účtování v prvním roce

Způsob účtování v prvním roce				
Položka účtování		Částka	MD	DAL
Pořízení DHM	částka bez DPH	1 572 339,18 Kč	042	321
	Samovyměření	330 191,00 Kč	349	343
	Odpočet	330 191,00 Kč	343	349
Platba faktury		1 578 336,66 Kč	321	221
Faktura za pneumatiky		70 000,00 Kč	042	321
Platba faktury za pneumatiky		70 000,00 Kč	321	221
Předpis automobilu		800,00 Kč	042	211
Odpis DHM		180 745,00 Kč	551	082
Faktura za servis		50 000,00 Kč	518	321
Platba faktury za servis		50 000,00 Kč	321	221
Havarijní pojištění		35 000,00 Kč	548	379
Platba havarijního pojištění		35 000,00 Kč	379	221
Povinné ručení		10 000,00 Kč	548	379
Platba povinného ručení		10 000,00 Kč	379	221
Zařazení DHM do užívání		1 643 139,18 Kč	022	042
Kurzová ztráta při platbě faktury		5 997,48 Kč	563	321

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství v Drážďanech, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Účtování v dalších letech životnosti majetku (viz tabulka č. 21) se kromě výše odpisu nijak neliší od pořízení automobilu v ČR. Osobní automobil by byl již od začátku v účetnictví veden v českých korunách, takže vyčíslení kurzových rozdílů by v průběhu životnosti majetku již nebylo nutné, neboť odpisový plán by byl vytvořen dopředu a bylo by podle něj postupováno v průběhu všech pěti let odpisování majetku.

Tabulka 21: Pořízení na fakturu (DE) - účtování v dalších letech

Způsob účtování v dalších letech			
Položka účtování	Částka	MD	DAL
Odpis DHM	365 598,00 Kč	551	082
Faktura za servis	50 000,00 Kč	518	321
Platba faktury za servis	50 000,00 Kč	321	221
Havarijní pojištění	35 000,00 Kč	548	379
Platba havarijního pojištění	35 000,00 Kč	379	221
Povinné ručení	10 000,00 Kč	548	379
Platba povinného ručení	10 000,00 Kč	379	221

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství v Drážďanech, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Z hlediska nákladů by bylo výhodnější koupit automobil v Německu, otázkou však zůstává, jestli nižší celkové náklady vyváží transakční a oportunitní náklady spojené s poptáním a převozem automobilu. Zároveň by stálo za úvahu, zda v případě nákupu automobilu v českém dealerství, nebude mít Firma SE lepší nabídky na ceny náhradních dílů a servisu. Autorizovaný servis Audi samozřejmě má povinnost přistupovat ke všem zákazníkům stejně, a to bez ohledu na původ vozu. Na druhou stranu však dealerství může zákazníkovi nabídnout určité procentuální výhody při nákupu náhradních dílů a servisu, které jsou zahrnuty v dodatku ke smlouvě. Vzhledem k tomu, že ještě nebyly analyzovány všechny způsoby pořízení, zatím není možné doporučit optimální variantu.

5.2 Pořízení osobního automobilu na úvěr

Jak již bylo řečeno, pořízení osobního automobilu na úvěr je Firmou SE využíváno u všech vlastněných vozů, dříve využívali také finanční leasing. Úvěr, který firma využívá, je finančnímu leasingu značně podobný, neboť osobní automobil je zařazen do užívání až po plném splacení úvěru. Úvěr, prostřednictvím kterého bude financováno Audi Q7, je běžným spotřebitelským úvěrem, kde osobní automobil vstupuje do užívání v prvním roce vlastnictví majetku. Je potřeba zmínit také fakt, že dealerství vozů Audi při financování automobilu úvěrem většinou zákazníkovi poskytne lepší cenu, lépe řečeno nabídne zákazníkovi různé slevy a jiné výhody (viz nabídka v příloze C), aby úvěr zdánlivě vypadal jako optimální varianta pořízení osobního automobilu. V tomto případě je celková cena ve výši 1 554 271,00 Kč (viz

tabulka č. 22), je to tedy o více než 200 000,00 Kč nižší částka než v případě pořízení na fakturu.

Tabulka 22: Pořízení na úvěr - odpisový plán

Odpisový plán			
Rok	Odpis	Oprávka	Zůstatková cena
1.	170 970	170 970	1 383 301
2.	345 825	516 795	1 037 476
3.	345 825	862 620	691 651
4.	345 825	1 208 446	345 825
5.	345 825	1 554 271	0
PC	1 554 271 Kč		

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Tabulka č. 23 zobrazuje náklady v prvním roce vlastnictví osobního automobilu, kde hned první položkou je 30% akontace ve výši 538 500,00 Kč, která ale není nákladem, ale pouze výdajem, není tedy zahrnuta v součtu nákladů za první rok. Také splátka úvěru v měsíční výši 25 004,89 Kč, tedy 300 059,00 Kč za rok, je výdaj, nákladem je pouze úroková část splátky. Vzhledem k tomu, že se úroková část splátky každý rok mění, je pro výpočet celkových ročních nákladů využita průměrná hodnota ročních úroků za celých pět let splácení úvěru ve výši 48 758,80 Kč. Celkové náklady v prvním roce tedy stoupnou z 369 633,00 Kč za rok při pořízení na fakturu na 385 528,80 Kč při pořízení na úvěr. Celkové výdaje v prvním roce naopak klesnou a to z 2 322 300,00 Kč při pořízení na fakturu na 1 004 359,00 Kč při pořízení na úvěr.

Tabulka 23: Pořízení na úvěr – výdaje a náklady v prvním roce

Položka nákladů v prvním roce	Měsíční náklad	Roční náklad
Akontace	30%	538 500,00 Kč
Přepis automobilu	66,67 Kč	800,00 Kč
Měsíční splátka	4 063,23 Kč	48 758,80 Kč
Povinné ručení	833,33 Kč	10 000,00 Kč
Havarijní pojištění	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Servis	4 166,67 Kč	50 000,00 Kč
Pneumatiky	5 833,33 Kč	70 000,00 Kč
Odpis	14 247,50 Kč	170 970,00 Kč
Celkem	32 060,73 Kč	385 528,80 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Náklady v dalších letech (viz tabulka č. 24) oproti pořízení na fakturu obsahují průměrnou hodnotu ročních úroků za celých pět let splácení úvěru, jinak zůstává tabulka nákladů více méně beze změny, tedy až na výši ročního odpisu, která je lehce nižší než u pořízení na fakturu. Celkové náklady za další roky jsou 489 583,80 Kč, což je částka překvapivě nižší, než u pořízení na fakturu. Celkové náklady za 60 měsíců splácení osobního automobilu jsou 2 343 864,00 Kč, což je o více než 50 000,00 Kč nižší částka, než u nákupu na fakturu.

Tabulka 24: Pořízení na úvěr - náklady v dalších letech

Položka nákladů v dalších letech	Měsíční náklad	Roční náklad
Měsíční splátka	4 063,23 Kč	48 758,80 Kč
Povinné ručení	833,33 Kč	10 000,00 Kč
Havarijní pojištění	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Servis	4 166,67 Kč	50 000,00 Kč
Odpis	28 818,75 Kč	345 825,00 Kč
Celkem	40 798,65 Kč	489 583,80 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Tabulka č. 25 na další straně ukazuje účtování splátek v jednotlivých letech životnosti majetku včetně rozúčtování částky na úmor, který snižuje „zůstatek“ úvěru a úrok, který vstupuje přímo do nákladů. Splátky a jejich platby jsou v tabulce zobrazeny v ročních částkách, samozřejmě o nich musí být účtováno v jednotlivých měsících v jejich měsíční výši, pro jednoduchost jsou však v tabulce rozepsány po letech, nikoliv po měsících. Úmor v průběhu let stoupá, zatímco úrok klesá, samotná splátka však zůstává stejná. Automobil by měl být splacen v roce 2027, kdy bude účtováno o prodeji a vyřazení majetku. Rozpis splátek je uveden v příloze D.

Tabulka 25: Pořízení na úvěr - účtování splátek v jednotlivých letech

Účtování splátek v jednotlivých letech					
ROK	Položka účtování		Částka	MD	DAL
2023	Roční splátka úvěru	Úmor	216 526,00 Kč	461	379
		Úrok	83 533,00 Kč	562	379
	Zaplacení roční splátky		300 059,00 Kč	379	221
2024	Roční splátka úvěru	Úmor	232 665,00 Kč	461	379
		Úrok	67 394,00 Kč	562	379
	Zaplacení roční splátky		300 059,00 Kč	379	221
2025	Roční splátka úvěru	Úmor	250 006,00 Kč	461	379
		Úrok	50 052,00 Kč	562	379
	Zaplacení roční splátky		300 059,00 Kč	379	221
2026	Roční splátka úvěru	Úmor	268 640,00 Kč	461	379
		Úrok	31 418,00 Kč	562	379
	Zaplacení roční splátky		300 059,00 Kč	379	221
2027	Roční splátka úvěru	Úmor	288 662,00 Kč	461	379
		Úrok	11 397,00 Kč	562	379
	Zaplacení roční splátky		300 059,00 Kč	379	221

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Tabulka č. 26 na další straně ukazuje účtování v prvním roce včetně akontace, která je vlastně částečnou platbou faktury za osobní automobil. Druhá část faktury je zaplacená prostřednictvím úvěru s předkontací 321/461. Faktura jako taková je rozpočítána na cenu bez DPH a DPH podle poskytnuté nabídky, celkově tedy v hodnotě 1 795 000,00 Kč. Hodnota, ve které by majetek byl zařazen do užívání, je takřka o 300 000,00 Kč nižší než u pořízení majetku na fakturu. Ostatní účetní případy jsou stejné jako u pořízení automobilu na fakturu, možná až na hodnotu jednotlivých položek.

Tabulka 26: Pořízení na úvěr - účtování v prvním roce

Účtování v prvním roce				
Položka účtování	Částka	MD	DAL	
Akontace	538 500,00 Kč	321	221	
Pořízení DHM	Částka bez DPH	1 483 471,00 Kč	042	321
	DPH	311 529,00 Kč	343	321
Úvěr	1 256 500,00 Kč	321	461	
Faktura za pneumatiky	70 000,00 Kč	042	321	
Platba faktury za pneumatiky	70 000,00 Kč	321	221	
Přepis automobilu	800,00 Kč	042	211	
Odpis DHM	170 970,00 Kč	551	082	
Faktura za servis	50 000,00 Kč	518	321	
Platba faktury za servis	50 000,00 Kč	321	221	
Havarijní pojištění	35 000,00 Kč	548	379	
Platba havarijního pojištění	35 000,00 Kč	379	221	
Povinné ručení	10 000,00 Kč	548	379	
Platba povinného ručení	10 000,00 Kč	379	221	
Zařazení DHM do užívání	1 554 271,00 Kč	022	042	

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Účtování v dalších letech, které je zobrazeno v tabulce č. 27, je stejné jako u pořízení na fakturu, akorát v tabulce samozřejmě chybí splátka úvěru, která byla zobrazena v tabulce č. 25. Vzhledem k celkovým nákladům, které je třeba vynaložit na pořízení a provoz osobního automobilu v průběhu jeho životnosti v případě pořízení prostřednictvím úvěru, je možné tento způsob dost dobře doporučit. Vzhledem k tomu, že Firma SE je zvyklá po splacení úvěru automobil prodat a pořídit nový, tato prodejní cena odhadnutá prodejcem na cca 700 000,00 Kč sníží celkové náklady za životnost automobilu z 2 343 864,00 Kč na cca 1 643 365,00 Kč, což znamená, že tento způsob pořízení osobního automobilu se zatím jeví jako nejvýhodnější.

Tabulka 27: Pořízení na úvěr - účtování v dalších letech

Účtování v dalších letech			
Položka účtování	Částka	MD	DAL
Odpis DHM	345 825,00 Kč	551	082
Faktura za servis	50 000,00 Kč	518	321
Platba faktury za servis	50 000,00 Kč	321	221
Havarijní pojištění	35 000,00 Kč	548	379
Platba havarijního pojištění	35 000,00 Kč	379	221
Povinné ručení	10 000,00 Kč	548	379
Platba povinného ručení	10 000,00 Kč	379	221

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem se tedy pořízení na fakturu a pořízení na úvěr zdá být téměř srovnatelné. Výhodou úvěru je rozložení výdajů spojených s pořízením automobilu do několika let a možnost úročení zbytku peněz, které byly uloženy pro nákup osobního automobilu. Tyto finanční prostředky jsou tak díky tomu tzv. aktivní a namísto jejich uložení v majetku, mohou být dále investovány do podnikání nebo na finančních trzích.

Z hlediska IFRS nejsou v účtování úvěrů zásadní rozdíly, vzhledem k tomu, že přechod na IFRS by byl pro účetní jednotku z pohledu současné legislativy nemožný, účtování úvěrů nebude z tohoto pohledu blíže popisováno. Přijetí standardů IFRS předpokládá dvě věci, a to povolení používání IFRS od státu, kde firma má své sídlo, a také znalost těchto standardů nejméně účetním oddělením firmy (Košta, 2024). Vzhledem k velkému množství IFRS standardů je nutné velice detailní proškolení zaměstnanců, které bude pravděpodobně muset být provedeno externí firmou. Z hlediska samotného přechodu je náročné především vypracování účetní závěrky dle IFRS v účetním období předcházejícím přechodu (Košta, 2024). Pro názornost můžeme uvést příklad, pokud by účetní jednotka chtěla na IFRS přejít v roce 2024, musí podle tohoto standardu zpracovat účetní závěrku z roku 2023, která tak bude mít vyhotovení dle české legislativy a zároveň podle IFRS.

5.3 Pořízení osobního automobilu na operativní leasing

Výše splátky u operativního leasingu závisí na tom, kolik kilometrů osobní automobil najede za rok, což přímo souvisí s amortizací vozu. Dále je splátka počítána také z rozsahu poskytovaných služeb leasingovou společností a dobou trvání smlouvy. Vzhledem k tomu, že osobní automobily, které již Firma SE vlastní, najedou ročně přibližně 25 000 km a jsou ve vlastnictví podniku pět let, výše splátky za měsíc bude 30 564,03 Kč včetně DPH, tedy 25 259,53 bez DPH (viz příloha E). Roční splátka na osobní automobil je celkem 366 768,36 Kč včetně DPH, tedy 303 114,36 Kč bez DPH. Pořizovací cena vozu v tomto případě není známa, neboť leasing je technicky vzato pouhým pronájmem a osobní automobil tak nevstupuje do aktiv společnosti. Při nájezdu 25 000 km za rok, vychází cena na 1 km cca 4,79 Kč s tím, že nájemci jsou v ceně splátky poskytnuty veškeré služby spojené s provozem automobilu, samozřejmě až na zajištění pohonných hmot a nákup případných doplňků.

Tabulka č. 28 zobrazuje roční náklady v prvním roce, kdy nákup zimních pneumatik není v ceně splátek, a proto je účtován jako samostatná faktura. Většinou je automobil poskytnuto s oběma sadami pneumatik, v tomto případě však zimní pneumatiky nebyly součástí nabídky. V dalších letech by do nákladů vstupovala pouze měsíční splátka bez DPH a samotné DPH by bylo nárokem na odpočet. Celkové náklady za 60 měsíců trvání smlouvy by v tomto případě byly pouhý 1 550 571,80 Kč.

Tabulka 28: Pořízení na operativní leasing – náklady v prvním roce

Položka nákladů	Měsíční náklad	Roční náklad
Měsíční splátka bez DPH	25 259,53 Kč	303 114,36 Kč
Povinné ručení	ve splátce	ve splátce
Havarijní pojištění	ve splátce	ve splátce
Servis	ve splátce	ve splátce
Pneumatiky	2 916,67 Kč	35 000,00 Kč
Amortizace	ve splátce	ve splátce
Celkem	28 176,20 Kč	338 114,36 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Účtování v prvním roce a účtování splátek v dalších letech je patrné z tabulky č. 29. Splátka je vyčíslena a zaúčtována ve své měsíční výši a pouze jednou, samozřejmě by ale byla stejným způsobem účtována celkem dvanáctkrát v průběhu roku. Náklady na pořízení a náročnost účtování jsou tak výrazně nižší, než u ostatních

způsobů pořízení. V případě výhodnější smlouvy by skutečně byla účtována pouze splátka, neboť by byly součástí nabídky obě sady pneumatik a ne pouze jedna. Jediný náklad, který nebyl zohledněn, byla spotřeba pohonných hmot.

Tabulka 29: Pořízení na operativní leasing - účtování v prvním roce

Účtování v průběhu všech pěti let			
Položka účtování	Částka	MD	DAL
Měsíční splátka (12x za rok)	25 259,53 Kč	518	221
	5 304,50 Kč	343	221
Faktura za pneumatiky	35 000,00 Kč	501	321
Platba faktury	35 000,00 Kč	321	221

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A

Z hlediska IFRS je operativní a finanční leasing u nájemce automobilu účtován stejně, nájemce pak musí o leasingu účtovat jako o právu nájmu, resp. o aktivu (Dvořáková, 2022). Na straně pronajímatele by finanční a operativní leasing rozlišeny být měly (Dvořáková, 2022), vzhledem k tomu, že leasing ze strany pronajímatele není předmětem práce, nebude tedy dále vysvětlován.

Tabulka 30: Účtování leasingu podle IFRS

Účtování leasingu z hlediska IFRS			
Položka účtování	Částka	MD	DAL
Zahájení leasingu	1 515 571,80 Kč	Aktiva	D
	318 270,00 Kč	343	D
Splátka leasingu	úmor	D	221
	úrok	562	221
Odpisy k právu nájmu	roční odpis	551	Oprávk

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023
Pozn.: čísla účtů popsány v příloze A; *D = Dlouhodobé závazky z leasingu

Začátek leasingu by byl účtován do aktiv a na účet DPH na straně má dáti a do Dlouhodobých závazků z leasingu na straně dal (Dvořáková, 2022), v případě tohoto osobního automobilu by se tedy jednalo o sumu měsíčních splátek za celých 60 měsíců. V tabulce č. 30 je popsáno přibližné účtování leasingu ze strany nájemce včetně položek *zahájení leasingu, úrok a odpis k právu nájmu*, které v případě účtování v českém prostředí, nejsou součástí účtování o leasingu.

5.4 Porovnání metod pořízení osobního automobilu

Metody pořízení osobního automobilu mají každá nějakou výhodu a nevýhodu, nejdůležitější je však jaký cíl podnik zvolí. Buďto se podnik snaží o úsporu nákladů nebo o daňovou optimalizaci, případně o minimalizaci výdajů. Tabulka č. 31 porovnává jednotlivé metody pořízení osobního automobilu z hlediska celkových výdajů. Je patrné, že výše výdajů v prvním roce by byla nejvyšší při pořízení na fakturu v ČR (2,3 milionu), následovalo by pořízení na fakturu v Německu (1,7 milion), pořízení na úvěr (1 milion) a nakonec pořízení na leasing s roční výší výdajů 401 768,36 Kč. V případě výdajů v dalších letech se pořadí mění, nejvyšší roční výdaje by byly při pořízení na úvěr, na druhém místě by bylo pořízení na leasing a nejnižší výdaje by byly u pořízení hotově, a to se stejnou částkou u pořízení v ČR i v Německu. Z hlediska celkových výdajů za životnost DHM je na tom nejlépe pořízení osobního automobilu na leasing. Tento faktor má vliv na úsporu peněžních prostředků a jejich potenciální investici buď zpět do podniku, nebo na finančních trzích.

Tabulka 31: Porovnání způsobů pořízení z hlediska výdajů

Způsob pořízení	Celkové výdaje v prvním roce	Celkové výdaje v dalších letech	Celkový výdaje za životnost DHM
CZ hotově	2 332 300,00 Kč	95 000,00 Kč	2 712 300,00 Kč
CZ úvěr	1 004 359,00 Kč	395 059,00 Kč	2 584 595,00 Kč
CZ leasing	401 768,36 Kč	366 768,36 Kč	1 868 841,80 Kč
DE hotově	1 744 136,66 Kč	95 000,00 Kč	2 124 136,66 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Také v tabulce č. 32 jsou porovnávány jednotlivé způsoby pořízení, tentokrát jsou ale z hlediska celkových nákladů, do kterých se nezapočítává DPH, tedy nárok na odpočet. Nejvýhodnějším z hlediska celkových nákladů za životnost DHM je opět pořízení osobního automobilu na leasing, konkrétně operativní, v celkové výši nákladů 1 550 571,80 Kč. Na druhém místě je pořízení automobilu na úvěr, následuje pořízení na fakturu, tedy tzv. hotově, v Německu a hned v závěsu je pořízení stejným způsobem, ale v ČR. Pořízení osobního automobilu na úvěr, jehož celkové náklady mohou být nakonec sníženy o prodejní cenu vozu v prodejcem odhadnuté výši 700 000,00 Kč, by díky snížení celkových nákladů na cca 1 643 365,00 Kč mohlo zaujmout celkové druhé místo vzhledem k úspoře nákladů.

Tabulka 32: Porovnání způsobů pořízení z hlediska nákladů

Způsob pořízení	Celkové náklady v prvním roce	Celkové náklady v dalších letech	Celkové náklady za životnost DHM
CZ hotově	369 633,00 Kč	507 299,00 Kč	2 398 829,00 Kč
CZ úvěr	385 528,80 Kč	489 583,80 Kč	2 343 864,00 Kč
CZ leasing	338 114,36 Kč	303 114,36 Kč	1 550 571,80 Kč
DE hotově	346 545,00 Kč	460 598,00 Kč	2 194 934,48 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Firma SE by na základě zjištěných skutečností měla přistoupit k pořízení osobního automobilu prostřednictvím operativního leasingu. U již vlastněných osobních automobilů by stála za úvahu možnost zpětného leasingu, tedy prodeje majetku za účelem jeho zpětného pronájmu od leasingové společnosti. Vzhledem k tomu, že Firma pořizuje osobní automobily na úvěr, byl by přechod na zpětný leasing lehce složitější, ale i tak by se náklady a výdaje lehce snížily.

Tabulka 33: Operativní leasing na 36 měsíců

Operativní leasing na 36 měsíců	
Položka	Částka
Měsíční splátka bez DPH	27 622,67 Kč
Roční splátka bez DPH	331 472,04 Kč
Pneumatiky	35 000,00 Kč
Celkové náklady za 36 měsíců	1 029 416,12 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Vzhledem k tomu, že Firma SE poměrně často mění osobní automobily, stálo by za úvahu zvolení operativního leasingu na kratší dobu, konkrétně 36 měsíců tedy tři roky. Tabulka č. 33 zobrazuje jednotlivé náklady se sumou těchto nákladů za celou dobu trvání smlouvy, tyto částky jsou lehce vyšší než u operativního leasingu trvajícím 60 měsíců, ale zároveň jsou nižší než u pořízení osobního automobilu na úvěr. Jedním z hlavních důvodů doporučení operativního leasingu je výrazně snížení transakčních nákladů spojených s účtováním od dlouhodobém hmotném majetku.

6 Porovnání účetní závěrky a závěrečná doporučení

Pro shrnutí je nutné nejprve zopakovat, jaké účetní metody byly v praktické části popsány a jaké používá konkrétně vybraný podnik. Pro oceňování závazků a pohledávek v cizí měně byly vybrány tři metody přepočtu z cizí měny na české koruny, a to ocenění denním kurzem ČNB, pevným týdenním kurzem a také ocenění pevným měsíčním kurzem. Pro pořízení dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně osobního automobilu, byly opět vybrány tři metody, konkrétně pořízení na fakturu, tedy tzv. „hotově“, pořízení na úvěr a pořízení na leasing, kde v každé kategorii byl porovnáván způsob pořízení v ČR oproti pořízení v Německu.

Pro připomenutí je dále nutné zmínit, že vybraný podnik bylo nutno anonymizovat za použití označení *Firma SE*. Firma SE ze zkoumaných účetních metod používá oceňování závazků a pohledávek v cizí měně za použití denních kurzů ČNB, které se každý den po půl třetí hodině odpolední automaticky importují do systému POHODA, který firma používá pro podnikové účetnictví. Pro pořízení osobního automobilu využívá Firma dlouhodobě financování pomocí úvěru, kdy vždy po splacení úvěru automobil vyřadí z užívání prostřednictvím prodeje a následně zakoupí nový vůz.

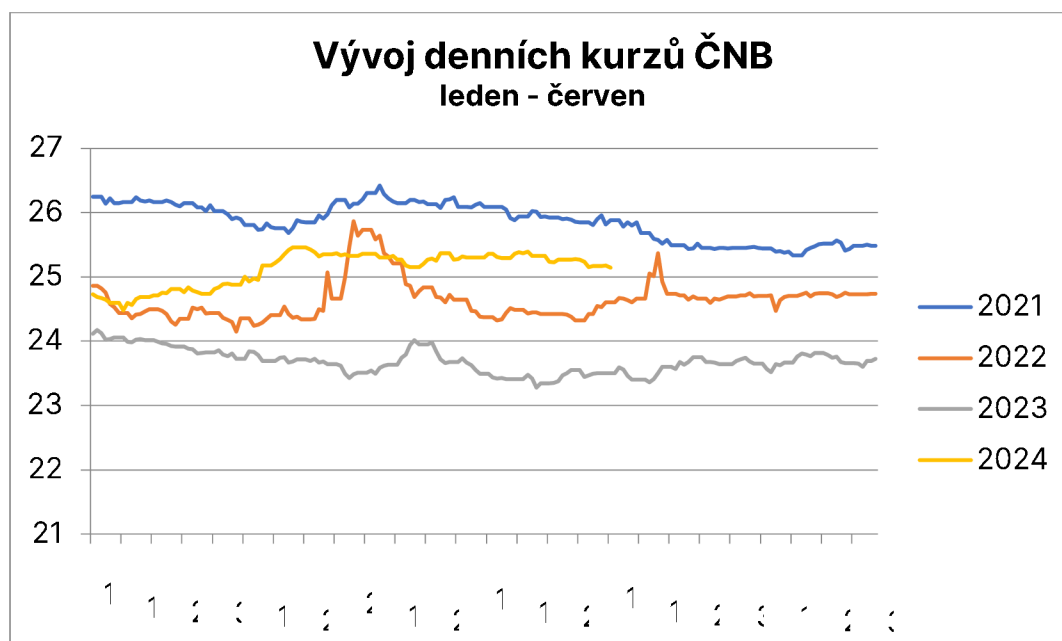
Pro oceňování pohledávek a závazků v cizí měně je podle výsledků výzkumu, při zaměření na bilanci kurzových rozdílů, nejlepší použití pevného týdenního kurzu. Bilancí kurzových rozdílů je myšlen rozdíl mezi kurzovými ztrátami a kurzovými zisky v jejich celkových ročních součtech, viz sloupeček *Celková ztráta/zisk* v tabulce č. 34. Pevné týdenní kurzy jsou nejvýhodnější také v případě součtu kurzových zisků a ztrát u pohledávek, ale i závazků, kde jediná položka, která není nejlepší, jsou kurzové ztráty u pevného měsíčního kurzu u závazků. Celková balance, tedy rozdíl kurzových ztrát a zisků, je ale lepší u pevných týdenních kurzů. Z tohoto důvodu byl pro vypracování rozvahy dle optimální účetních metod, vybrán způsob oceňování pomocí pevných týdenních kurzů. Tento závěr je postaven na datech konkrétního podniku za jedno účetní období, Firma SE má navíc splatnost faktur čtrnáct dnů až měsíc, což oproti jiným mezinárodním podnikům se splatností nejméně třicet dnů spíše devadesát dnů není směrodatné. Závěr tedy není možné použít jako všeobecně použitelný přístup ke kurzovým rozdílům.

Tabulka 34: Kurzové rozdíly - porovnání dle způsobu oceňování

Způsob oceňování		563 - Kurzové ztráty	663 - Kurzové zisky	Celková ztráta/zisk
Faktury přijaté ZÁVAZKY	denní kurz	-20 994,69 Kč	4 234,82 Kč	-16 759,87 Kč
	týdenní	-15 952,87 Kč	7 623,33 Kč	-8 329,54 Kč
	měsíční	-11 782,43 Kč	6 626,59 Kč	-5 155,84 Kč
Faktury vystavené POHLEDÁVKY	denní kurz	-211,18 Kč	2 579,43 Kč	2 358,25 Kč
	týdenní	-5 067,85 Kč	14 717,04 Kč	9 649,19 Kč
	měsíční	-5 271,27 Kč	6 143,43 Kč	872,16 Kč
Suma	denní kurz	-21 205,87 Kč	6 814,25 Kč	-14 401,62 Kč
	týdenní	-21 020,72 Kč	22 340,37 Kč	1 319,65 Kč
	měsíční	-17 053,70 Kč	12 770,02 Kč	-4 283,68 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

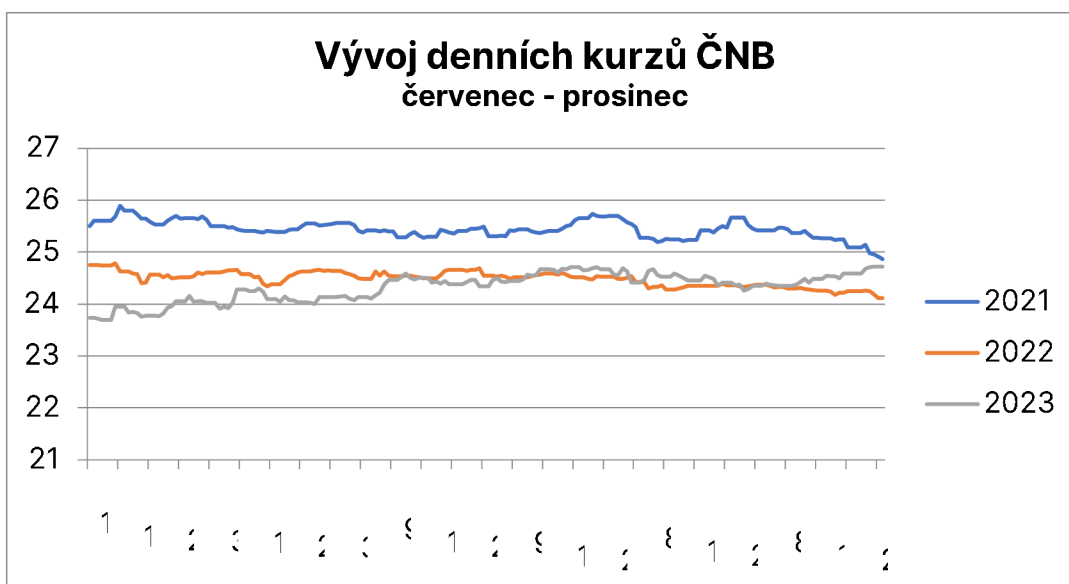
Také pro Firmu SE by tento závěr neměl být stoprocentní, neboť, jak již bylo zmíněno, součástí výzkumu byly faktury pouze z jednoho účetního období, aby bylo možné skutečně rozhodnout o volbě účetní metody, je potřeba prozkoumat vývoj kurzů eura vůči české koruně několik let dozadu. Obrázek č. 1 ukazuje vývoj denních kurzů ČNB od ledna do června v porovnání let 2021, 2022, 2023 a začátku roku 2024. Největší výkyvy jsou patrné z roku 2022, konkrétně z přelomu února a března pravděpodobně ve spojitosti s vypuknutím války na Ukrajině a pak v květnu pravděpodobně ve spojení s nástupem nového guvernéra ČNB pana Aleše Michla.

Obrázek 1: Graf vývoje denních kurzů České národní banky 1

Zdroj: vlastní zpracování z kurzů ČNB, 2023

Na obrázku č. 2 je vidět vývoj denních kurzů ČNB od července do prosince opět v porovnání let 2021, 2022 a 2023, data z roku 2024 pochopitelně ještě nejsou známa. Výkyvy v tomto období roku nejsou nijak výrazné, stojí však za zmínku, že kurz se v každém s těch let udržoval okolo jiné hodnoty, kde nejvyšší byl v roce 2021 pravděpodobně ve spojitosti s Covidem-19, který výrazně ovlivnil českou i světovou ekonomiku. S ohledem na nepředvídatelnost jednotlivých výkyvů by pro Firmu SE bylo pravděpodobně nejméně rizikové, kdyby zůstala u oceňování závazků a pohledávek v cizí měně pomocí denních kurzů ČNB.

Obrázek 2: Graf vývoje denních kurzů České národní banky 2
Zdroj: vlastní zpracování z kurzů ČNB, 2023

Pro pořízení osobního automobilu bylo na základě úspory celkových nákladů za celou dobu životnosti majetku vybráno pořízení na operativní leasing s celkovými náklady ve výši 1 550 571,80 Kč (viz tabulka č. 35). Operativní leasing se dá považovat jako optimální také z hlediska snížení náročnosti péče o osobní automobil, neboť leasingová společnost zařizuje za nájemce všechno, co je spojené se servisem, údržbou atd. Osobní automobil je majetkem leasingové společnosti, která ho spravuje, odpisuje a v případě poruchy také řeší případnou výměnu nebo servis, kdy nájemci poskytne náhradní automobil. Jak již bylo zmíněno na konci páté kapitoly, pro Firmu SE by vzhledem k častému měnění osobních automobilů, byl pravděpodobně výhodnější operativní leasing s délkou trvání 36 měsíců, tedy tři roky. V takovém případě by celkové náklady dosáhly výše 1 029 416,12 Kč.

Tabulka 35: Pořízení osobního automobilu – porovnání dle nákladů

Způsob pořízení	Celkové náklady v prvním roce	Celkové náklady v dalších letech	Celkové náklady za životnost DHM
CZ hotově	369 633,00 Kč	507 299,00 Kč	2 398 829,00 Kč
CZ úvěr	385 528,80 Kč	489 583,80 Kč	2 343 864,00 Kč
CZ leasing	338 114,36 Kč	303 114,36 Kč	1 550 571,80 Kč
DE hotově	346 545,00 Kč	460 598,00 Kč	2 194 934,48 Kč

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a dealerství vozů Audi, 2023

Operativní leasing je optimální také z hlediska výdajů, které jsou v prvním roce 401 768,36 Kč (viz tabulka č. 31) a v druhém roce 366 768,36 Kč (viz tabulka č. 31), což při porovnání s pořízením osobního automobilu na úvěr u obou částek nižší hodnota. Celkové výdaje za dobu trvání smlouvy jsou 1 868 841, 80 Kč (viz tabulka č. 31), což je o cca 700 000,00 Kč nižší částka než u pořízení na úvěr. Úspora finančních prostředků by tedy byla poměrně významná, stejně jako úspora celkových nákladů.

6.1 Porovnání rozvahy

Rozvaha byla vypracována pomocí některých dat poskytnutých Firmou SE, data však neodpovídají plně skutečnosti, neboť Firma SE byla pro svou ochranu ochotná poskytnout pouze modifikovaná data, která vstoupila také do všech výpočtů. Porovnání rozvahy proběhne pomocí tabulky č. 36, která je klasickou verzí rozvahy ve zkráceném rozsahu s hodnotami uvedenými v tisících českých korun. Rozvaha však neporovnává minulé a současné období, ale položky rozvahy podle účetních metod využívaných Firmou SE a položky rozvahy podle vybraných optimálních účetních metod. V rozvaze podle Firmy bude tedy použito oceňování závazků a pohledávek denním kurzem ČNB a pořízení automobilu na úvěr, které již nyní Firma SE využívá u ostatních osobních automobilů, které má ve svém vlastnictví.

K optimálním účetním metodám, které byly vybrány po důkladné analýze, tedy patří a do rozvahy bude započítáno oceňování závazků a pohledávek v cizí měně pevným týdenním kurzem a pořízení osobního automobilu na leasing, konkrétně operativní leasing. V tabulce č. 36 je ve sloupečku *Rozvaha dle nejlepších účetních metod* vidět několik zvýraznění označujících nejvýznamnější změny v rozvaze. Konkrétně je to hodnota dlouhodobého hmotného majetku, výše peněžních prostředků, výše výsledku hospodaření běžného účetního období a výše krátkodobých a dlouhodobých závazků. Jednotlivé změny jsou vyjádřeny dvěma barvami, zelenou barvou pro změny pro podnik pozitivní a červenou barvou pro negativní změny.

Snížení hodnoty dlouhodobého hmotného majetku je bráno jako pozitivní z toho důvodu, že firma může finanční prostředky, které by jinak byly uchované v majetku ztrácejícím hodnotu, investovat do svého podnikání a finanční prostředky tak zhodnotit. Zvýšení hodnoty peněžních prostředků je ze stejného důvodu bráno také jako pozitivní. Výsledek hospodaření běžného účetního období by v případě rozvahy podle Firmy SE vyšel jako ztráta, snížení této ztráty je tedy opět pozitivním jevem. Celková hodnota závazků při využití optimálních účetních metod se sníží, což je pozitivní jev, na druhou stranu se lehce zvýší krátkodobé závazky, které však pravděpodobně budou splaceny během první poloviny následujícího účetního období.

Tabulka 36: Porovnání rozvahy v tis. Kč, rok 2023

Označení řádku výkazu	Obsah položky	Rozvaha podle Firmy	Rozvaha dle nejlepších účetních metod
	AKTIVA CELKEM	14659,94	14128,84
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál		
B.	Stálá aktiva	4710,30	3327,00
	B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek		
	B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	4710,30	3327,00
	B.III. Dlouhodobý finanční majetek		
C.	Oběžná aktiva	9617,64	10469,84
	C.I. Zásoby	3757,00	3757,00
	C.II. Pohledávky	5208,00	5208,00
	C.II.1. Dlouhodobé pohledávky	605,00	605,00
	C.II.2. Krátkodobé pohledávky	4603,00	4603,00
	C.II.3. Časové rozlišení aktiv		
	C.III. Krátkodobý finanční majetek		
	C.IV. Peněžní prostředky	652,64	1504,84
D.	Časové rozlišení aktiv	332,00	332,00
Označení řádku výkazu	Obsah položky	Rozvaha podle Firmy	Rozvaha dle nejlepších účetních metod
	PASIVA CELKEM	14659,95	14128,84
A.	Vlastní kapitál	5777,50	6080,64
	A.I. Základní kapitál	3886,00	3886,00
	A.II. Ážio a kapitálové fondy	6070,00	6070,00
	A.III. Fondy ze zisku		
	A.IV. Výsledek hospodaření minulých let (+/-)	-2598,00	-2598,00
	A.V. Výsledek hospodaření běžného účetního období	-1580,50	-1277,36
	A.VI. Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku		
B+C	CIZÍ ZDROJE	8882,45	8048,20
B.	Rezervy		
C.	Závazky	8882,45	8048,20
	C.I. Dlouhodobé závazky	5501,97	4362,00
	C.II. Krátkodobé závazky	3380,47	3686,20
	C.III. Časové rozlišení pasiv		
D.	Časové rozlišení pasiv		

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a ZoÚ, 2023

6.2 Porovnání výkazu zisku a ztráty

Také výkaz zisku a ztráty byl vypracován na základě modifikovaných dat, která byla poskytnuta Firmou SE, i v tomto případě byly však tyto modifikace zahrnuty také do výpočtů a účtování. Tabulka č. 37 je opět téměř přesným vzorem výkazu zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu s hodnotami uvedenými v tisících českých korun. Opět není porovnáváno současné období s minulým, ale výkaz podle účetních metod Firmy a výkaz podle optimálních účetních metod. Pro připomenutí je nutné zdůraznit, že pro vypracování výkazu podle Firmy SE bude využito oceňování pohledávek a závazků denním kurzem ČNB a pořízení automobilu na úvěr. Běžnou součástí výkazu je také obrat firmy, který ale nebylo nutné v práci zveřejňovat, neboť není předmětem zkoumání a Firma SE si nepřála ho zveřejňovat ani v modifikované variantě.

Za optimální účetní metody jsou i v tomto případě zvoleny oceňování pohledávek a závazků v cizí měně pevným týdenním kurzem. Pro pořízení automobilu byl, jak již bylo řečeno, vybrán operativní leasing. Sloupeček *Podle nejlepších účetních metod* v tabulce č. 37 má opět některá pole zvýrazněná, jsou to pole, ve kterých došlo k pozitivním (zelená barva) či negativním (červená barva) změnám. Úbytek nákladů je považován za jev pozitivní, kdežto jejich nárůst je brán negativně, důvodem je fakt, že Firma SE vzhledem ke ztrátě z minulých let cílí na úsporu celkových nákladů. Přírůstek výnosů je tedy brán pozitivně a jejich úbytek je negativním jevem. Vzhledem k tomu, že výsledek hospodaření, v tomto případě ztráta, je nižší než v minulém roce, je patrné, že převažují pozitivní jevy, nad těmi negativními.

Již provozní výsledek hospodaření je u optimálních účetních metod ztrátou, stále se však jedná o nižší ztrátu než u výkazu podle účetních metod Firmy SE. Také finanční výsledek hospodaření je ztrátou, opět je ale tato ztráta vyšší při použití účetních metod Firmy SE. Vzhledem k celkové analýze je již známo, že ponížení nákladů pramení především z pořízení automobilu prostřednictvím operativního leasingu, které celkové roční náklady sníží pouze na pořízení zimních pneumatik a úhrn měsíčních splátek za rok. Nepatrné změny ve výnosech jsou pak dány především odlišnou metodou oceňování pohledávek a závazků v cizí měně.

Tabulka 37: Porovnání výkazu zisku a ztráty v tis. Kč, rok 2023

Označení řádku výkazu	Obsah položky	Podle Firmy	Podle nejlepších účetních metod
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	5973,00	5973,00
II.	Tržby za prodej zboží	13551,00	13552,70
A.	Výkonová spotřeba	13786,00	13799,26
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)		
C.	Aktivace (-)		
D.	Osobní náklady	5461,00	5461,00
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	1897,97	1727,00
III.	Ostatní provozní výnosy	891,00	891,00
F.	Ostatní provozní náklady	643,00	598,00
* Provozní výsledek hospodaření (+/-)		-1372,97	-1168,56
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly		
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly		
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku		
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem		
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	237,00	237,00
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti		
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	475,53	392,00
VII.	Ostatní finanční výnosy	28,00	43,00
K.	Ostatní finanční náklady	-3,00	-3,20
* Finanční výsledek hospodaření (+/-)		-207,53	-108,80
** Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)		-1580,50	-1277,36
L.	Daň z příjmů		
** Výsledek hospodaření po zdanění (+/-)		-1580,50	-1277,36
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)		
*** Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)		-1580,50	-1277,36

Zdroj: vlastní výpočty z interních dat Firma SE, 2023 a ZoÚ, 2023

6.3 Závěrečná doporučení pro vybraný podnik

Cílem práce bylo vytvořit snadno srozumitelný přehled jednotlivých účetních metod v určitých oblastech účetnictví a srovnat tyto účetní metody z hlediska výše nákladů, výdajů a jejich dopadu na účetní výkazy. Dílčím cílem bylo navržení potenciálního zlepšení finančního zdraví podniku na základě doporučení nejuvhodnějších účetních metod s důrazem na úsporu ročních nákladů. Na hlavní a dílčí cíl byly navázány tři výzkumné otázky zodpovězené níže.

První výzkumnou otázkou bylo: Je podle zákona pro vybraný podnik možné využívat mezinárodní standardy IFRS, pokud ano, je to pro vybraný podnik výhodné? Odpověď na tuto otázku byla zodpovězena v kapitole 4. Firma SE nemůže podle zákona využívat mezinárodní standardy IFRS, vzhledem k tomu, že 1. 1. 2025 je plánována rozsáhlá novela ZoÚ, která by měla českou legislativu mezinárodními standardům IFRS přiblížit, byly i tak způsoby účtování podle IFRS v praktické části popsány.

Druhá výzkumná otázka byla následující: Pokud by vybraný podnik využíval funkční měnu, vyřešilo by to riziko kurzových rozdílů? Odpověď na tuto otázku leží stejně jako u předchozí výzkumné otázky v kapitole 4. Využití funkční měny by ovlivnilo nejen pohledávky a závazky v cizí měně, ale celé účetnictví, které by bylo nutné kompletně na funkční měnu převést. V takovém případě by kurzové rozdíly vznikly pouze v prvním roce převádění na funkční měnu, zároveň by ale také kurzové rozdíly vznikaly při oceňování závazků, pohledávek, majetku a dalších součástí účetnictví, pokud by byly vyjádřeny v domácí měně. Vzhledem k tomu, že pohledávky a závazky v cizí měně tvoří méně než polovinu všech pohledávek a závazků, nemá pro Firmu SE smysl přecházet na funkční měnu, bylo by to spojeno s vyššími kurzovými rozdíly, než jaké hrozí při zachování domácí měny.

Z porovnání rozvahy a výkazu zisku a ztráty je patrné, že by Firmě SE prospělo změnit alespoň některé účetní metody, což by výrazně snížilo náklady. Způsob oceňování pohledávek a závazků v cizí měně nevykazuje zásadní rozdíly, tedy v kontextu celkového množství dodavatelských a odběratelských faktur, kterých je nesrovnatelně větší množství, než těch determinovaných v cizí měně. Vzhledem k transakčním nákladům spojeným s přechodem na jinou metodu oceňování, by

pravděpodobně bylo snazší zůstat u stávající metody oceňování. Účetní systém POHODA, který Firma SE využívá, totiž každý den po půl třetí importuje denní kurz ČNB do systému, což znamená, že při změně na jiný způsob oceňování by bylo nutné POHODU přenastavit, což může být spojeno s již zmíněnými transakčními náklady.

Třetí výzkumná otázka byla: Jaký způsob pořízení majetku je pro vybraný podnik nejvýhodnější z hlediska úspory nákladů? Odpověď na tuto otázku lze nalézt v kapitole 5, ve které je za optimální variantu vybrán operativní leasing právě z důvodu nejnižších celkových nákladů. Vzhledem k tomu, že Firma SE preferuje častou výměnu osobního automobilu, byl v kapitole 5 doporučen operativní leasing s délkou trvání smlouvy 36 měsíců tedy tři roky.

Operativní leasing odejme od Firmy SE zodpovědnost spojenou s přímým vlastnictvím osobního automobilu, jako jsou odpisy, servis vozu a další. V případě havárie či jiné poruchy vozu by byl pronajímatel, tedy leasingová společnost, povinen zajistit opravu automobilu a poskytnout nájemci náhradní vůz. Vzhledem k účtování majetku by Firma SE řešila pouze účtování splátek a také nákup zimních pneumatik, což Firmě SE výrazně ulehčí práci. Nemluvě o tom, že Firma SE nebude muset vytvářet odpisový plán a účtovat o pořízení a vyřazení majetku.

Protože Firma SE již nějaké osobní automobily vlastní, bylo by možná dobré zvážit, zda u nich neuplatnit zpětný leasing. Tato možnost by Firmě SE odlehčila od úvěru, servisu a dalších odpovědností, záleželo by samozřejmě na podmínkách smlouvy s leasingovou společností. Firma SE by stále platila měsíční splátku, ne však úvěrovou ale leasingovou, a zároveň by byla oproštěna od zodpovědností spojených s vlastnictvím vozu. Otázkou je, zda by Firma SE našla leasingovou společnost, která by na zpětný leasing přistoupila a zda by nabídka leasingové společnosti skutečně byla výhodnější, než pořízení na úvěr, kde akontace již byla za vůz zaplácena. Akontace je totiž nejnákladnější položkou pořízení na úvěr a vždy je dohadována individuálně ke každému vozu.

Závěr

V práci byly shrnuty účetní metody spojené s oceňováním pohledávek a závazků v cizí měně a s pořízením osobního automobilu. Pro oceňování pohledávek a závazků v cizí měně bylo vycházeno ze tří metod, a to oceňování pevnými měsíčními kurzy, oceňování pevnými týdenními kurzy a oceňování denními kurzy ČNB, jež je používáno vybraným podnikem. Pro pořízení automobilu byly použity tři metody pořízení, konkrétně pořízení na fakturu, tzv. „hotově“, pořízení na leasing a pořízení na úvěr, které používá vybraný podnik. Porovnání bylo provedeno vzájemně mezi jednotlivými účetními metodami a následně bylo provedeno porovnání účetních výkazů.

Data, která byla použita v praktické části, bylo nutné modifikovat a anonymizovat na přání vybraného podniku. Bylo nutné podepsat smlouvy o mlčenlivosti a pomocí konzultací s podnikem zajistit, že budou zveřejněna pouze data, která byla Firmou SE schválena ke zveřejnění. Tento aspekt byl zahrnut také do jednotlivých výpočtů, je ale pravděpodobné, že i přes snahu o přesnost výpočtů, mohlo dojít k modifikaci výsledků u oceňování závazků a pohledávek v cizí měně. Výsledky související s pořízením osobního automobilu vycházely z reálných nabídek, a proto k jejich modifikaci dojít nemohlo.

Cílem práce bylo vytvořit snadno srozumitelný přehled jednotlivých účetních metod v určitých oblastech účetnictví a srovnat tyto účetní metody z hlediska výše nákladů. Vzhledem k výše popsanému obsahu práce je patrné, že cíle bylo dosaženo, šlo především o zpřehlednění jednotlivých možností pro majitele podniků nebo také manažery, kteří se v účetnictví tolik neorientují. Srovnání účetních metod bylo z tohoto důvodu hodně srovnáváno především z hlediska výdajů a nákladů, které jsou jedním z nejdůležitějších aspektů, jež manažeři a majitelé podniků sledují. Dílčím cílem bylo navržení potenciálního zlepšení finančního zdraví podniku na základě doporučení nejvýhodnějších účetních metod s důrazem na optimalizaci ročních nákladů. Také dílčího cíle bylo dosaženo a praktická část potvrdila, že při implementaci doporučení autorky, především zvolení operativního leasingu pro pořízení automobilu, by se snížily náklady a výdaje spojené s vlastnictvím majetku.

Jako optimální účetní metody byly zvoleny pořízení osobního automobilu prostřednictvím operativního leasingu a oceňování závazků a pohledávek v cizí měně pomocí pevných týdenních kurzů. Obě účetní metody byly zvoleny na základě zjištěných dat v roce 2023, aby závěry práce byly obecně aplikovatelné, bylo by nutné porovnávat vývoj v několika účetních obdobích u několika různých podniků. Další výzkum by tedy bylo třeba zaměřit na několik podniků různé velikosti a různého typu, aby bylo možné získat všeobecně platná doporučení. Doporučení v této práci jsou nastavena přímo vybranému podniku.

Seznam použité literatury

AION CS, 2024. 563/1991 Sb. Zákon o účetnictví. online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>. [citováno 2024-04-26].

AION CZ, 2024. Daně pro lidi – Mezinárodní standardy IFRS v ČR. online. In: *daneproliidi.cz*. Dostupné z: <https://www.daneproliidi.cz/aktualita/mezinarodni-standardy-ifrs-v-cr-ak.htm>. [citováno 2024-04-02].

ANDERS, Susan B., 2023. Sustainability Accounting Resources. online. *The CPA Journal*, roč. 93, č. 7/8, s. 76–77. ISSN 07328435. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2857144417/abstract/7B4F6F93C9EB4545PQ/1>.

BARTH, Mary E.; Wayne R. LANDSMAN; Mark LANG a Christopher WILLIAMS, 2012. Are IFRS-based and US GAAP-based accounting amounts comparable? online. *JOURNAL OF ACCOUNTING & ECONOMICS*, roč. 54, č. 1, s. 68–93. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2012.03.001>.

BATHLA, Sakshi; Anil K. SHARMA a Vinay KANDPAL, 2024. Stakeholders' Response to IFRS adoption/ convergence on accounting quality and disclosures: A bibliometric review of Scopus database. online. *HELIYON*, roč. 10, č. 1, s. e23912. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e23912>.

BECKER, Kirstin; Holger DASKE; Christoph PELGER a Stephen A. ZEFF, 2023. IFRS adoption in the United States: An analysis of the role of the SEC's Chairs. online. *JOURNAL OF ACCOUNTING AND PUBLIC POLICY*, roč. 42, č. 3, s. 107016. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2022.107016>.

BRYCHTA, Ivan; Miroslav BULLA; Ivana KUCHAROVÁ; Ivana PILAROVÁ; Yveta PŠENKOVÁ et al., 2023. *Účetnictví podnikatelů 2023: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2023*. 20. vyd. Meritum. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-641-9.

BŘEZINOVÁ, Hana, 2023. *Rozumíme účetní závěrce podnikatelů*. 5. vyd. Účetnictví. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-672-3.

CPAJ, Staff, 2023. Tax & Accounting Update. online. *The CPA Journal New York*, roč. 93, č. 5/6, s. 16–17. ISSN 07328435. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2832475211/abstract/62B0206589E44C7PQ/1>.

DELOITTE, 2024. *IFRS 18 — Presentation and Disclosure in Financial Statements*. Webové sídlo. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs-18>. [citováno 2024-04-18].

DVOŘÁKOVÁ, Dana, 2022. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 6. vyd. V Brně: BizBooks. ISBN 978-80-265-1085-7.

EBAID, Ibrahim El-Sayed, 2023. IFRS adoption and the readability of corporate annual reports: evidence from an emerging market. online. *Future Business Journal*, roč. 9, č. 1, s. 80. Dostupné z: <https://doi.org/10.1186/s43093-023-00244-x>.

FIRMA SE, 2023. *Interní materiály Firmy SE*. Webové sídlo.

GARDI, Bayar; Mehmet AGA a Nabaz Nawzad ABDULLAH, 2023. Corporate Governance and Financial Reporting Quality: The Mediation Role of IFRS. online. *SUSTAINABILITY*, roč. 15, č. 13, s. 9869. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/su15139869>.

HÁJKOVÁ, Anežka, 2022. Vedení účetnictví podle IFRS a ČÚS – dlouhodobý hmotný majetek. online. In: *ASB*. Dostupné z: <https://asbgroup.eu/cs/novinky/ifrs-cus-uctovani-dlouhodoby-hmotny-majetek/>. [citováno 2024-04-02].

IASB, 2024. *IFRS - IFRS 16 Leases*. Webové sídlo. Dostupné z: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-16-leases/>. [citováno 2024-04-18].

KOŠTA, Martin, 2024. *Poprvé přecházíme na IFRS. Co to pro nás obnáší?* Webové sídlo. Dostupné z: <https://www.pkfapogeo.cz/blog/626/poprv-prechazite-na-ifrs-co-to-obnasi>. [citováno 2024-04-11].

LEVY, Howard B., 2023. Changing Basis to U.S. GAAP from IFRS and a Related Reporting Issue for Successor Auditors. online. *The CPA Journal*, roč. 93, č. 7/8, s. 66–67. ISSN 07328435. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2857143739/abstract/FBCBED9FF66241BCPQ/1>.

MARTÍNKOVÁ, Michaela, 2024. <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/limitace-vydaju-na-osobni-automobily-od-roku-2024/>. Webové sídlo. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/limitace-vydaju-na-osobni-automobily-od-roku-2024/>. [citováno 2024-04-09].

NGUYEN, Hien Thi Thu; Hoan Thi Thu NGUYEN a Cong Van NGUYEN, 2023. Analysis of factors affecting the adoption of IFRS in an emerging economy. online. *HELIYON*, roč. 9, č. 6, s. e17331. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e17331>.

PKF APOGEO GROUP ČR, 2024. *Revoluce v účetnictví: Chystající se novela zákona o účetnictví od 1. ledna 2025. Na co se jako účetní jednotka musíme připravit?* Webové sídlo. Dostupné z: <https://www.pkfapogeo.cz/blog/7319/revoluce-v-ucetnictvi-chystajici-se-novela-zakona-o-ucetnictvi-od-1-ledna-2025-na-co-se-jako-ucetni-jednotka-musime-pripravit>. [citováno 2024-04-26].

PRATHER-KINSEY, J.; S. BOYAR a A.C. HOOD, 2018. Implications for IFRS principles-based and US GAAP rules-based applications: Are accountants' decisions affected by work location and core self-evaluations? online. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, roč. 32, s. 61–69. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2018.08.002>.

RYNEŠ, Petr, 2023. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka – Průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2023*. 23. vyd. Účetnictví. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-379-0.

SALEH, A.F.; A.M. RASHID a M.A. SUWAID, 2020. The transition from US GAAP to IFRS: Fundamental differences and their implications on financial statements that walmart should know. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, roč. 11, č. 5, s. 314–328. ISSN 2201-1315.

SICILIANO, Gianfranco, 2019. Has IFRS Enhanced Accounting Uniformity? online. *Accounting in Europe*, roč. 16, č. 3, s. 313–339. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/17449480.2019.1632468>.

TPA ČR, 2024. Limit daňové uznatelnosti odpisů a omezení nároku na odpočet DPH u osobního automobilu. online. In: *TPA Czech Republic*. Dostupné z: <https://www.tpa-group.cz/cs/limit-danove-uznatelnosti-odpisu-osobniho-automobilu/>. [citováno 2024-04-30].

ZÁVODNÝ, Libor a David PROCHÁZKA, 2023. IFRS adoption and value relevance of accounting information in the V4 region. online. *Ekonomika Istraživanja: Znanstveno-Strucni Casopis*, roč. 36, č. 1. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1331677X.2022.2102049>.

ZOÚ, 2024. *Zákon o účetnictví - ČÁST ČTVRTÁ - Způsoby oceňování* - Měšec.cz. Webové sídlo. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/zakon-o-ucetnictvi/f1396875/#aktualni-zneni>. [citováno 2024-04-02].